

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

11.05 — МКР. 1593 «С» 2023.10.31. 093 ПЗ

НУБІП України

ГАВРИЛЕНКО ОЛЕКСАНДРИ

ОЛЕКСАНДРІВНИ

НУБІП України

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
 ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
 Економічний факультет

УДК 657.421/6

ПОГОДЖЕНО

Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

В.о. завідувач кафедри обліку та

оподаткування

Анатолій ДІБРОВА

(підпис)

«   »   2023 р.

Володимир ЛІТВИНЕНКО

(підпис)

«   »   2023 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Облік і внутрішній контроль в системі управління виробничими
 запасами»

Спеціальність   071 – Облік і оподаткування

(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»

(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

**Гарант освітньо-професійної
 програми**

к.е.н., доцент

**Керівник магістерської
 кваліфікаційної роботи**

д.е.н., професор

Тамара ГУРЕНКО

(підпис)

Євгенія КАЛЮГА

(підпис)

Виконала

(підпис)

Олександра ГАВРИЛЕНКО

Київ 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
 ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

обліку та оподаткування

д.е.н., проф

Любов ГУЦАЛЕНКО

«

2022 р.

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

СТУДЕНТУ

Гавриленко Олександра Олександрівна

Спеціальність 071 – Облік і оподаткування

(код і назва)

Освітня програма «Облік і аудит»

(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема кваліфікаційної магістерської роботи Облік і внутрішній контроль в системі управління виробничими запасами затверджена наказом ректора

НУБіП України від 31 жовтня 2022 року № 1593 «С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2023.11.10

Вихідні дані до кваліфікаційної магістерської роботи на основі матеріалів ТОВ «Наташа – Агро»

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Економічна сутність та класифікація виробничих запасів підприємства.
2. Оцінка облікової політики та організації обліку виробничих запасів на ТОВ «Наташа – Агро».
3. Звітність у системі обліково- інформаційного забезпечення управління виробничими запасами на ТОВ «Наташа – Агро».
4. Методика внутрішньогосподарського контролю виробничих запасів.

Перелік графічного матеріалу (за потреби)

Дата видачі завдання « 15 » жовтня 2022 р.

Керівник магістерської
 кваліфікаційної роботи

Завдання прийняла до
 виконання

(підпис)

Євгенія КАЛЮГА

(прізвище та ініціали)

(підпис)

Олександра ГАВРИЛЕНКО

(прізвище та ініціали)

Реферат

на здобуття освітнього ступеня «Магістр» за темою: «Облік і внутрішній контроль в системі управління виробничими запасами»

Магістерську кваліфікаційну роботу присвячено теоретико-методичним засадам обліку і контролю виробничих запасів сільськогосподарських підприємств. У вступі обгрунтовано актуальність питань, які досліджуються в роботі, мету та завдання, визначено об'єкт, предмет, інформаційну базу дослідження.

У першому розділі роботи розкривається науковий підхід щодо економічної сутності категорії «виробничі запаси», проведено літературний огляд підходів вітчизняних та зарубіжних науковців щодо їх тлумачення, наведено основні підходи до класифікації виробничих запасів. Проведено аналіз нормативно-правового забезпечення обліку і контролю виробничих запасів.

У другому розділі на практичних матеріалах ТОВ «Наташа-Агро» здійснено огляд діючої на сільськогосподарському підприємстві системи обліку виробничих запасів.

У третьому розділі було охарактеризовано застосування прийомів проведення контролю за виробничими запасами організаційно-технологічні особливості внутрішньогосподарського контролю та вплив облікової політики на систему управління запасами. Особливу увагу приділено питанням узагальненню результатів внутрішнього контролю запасів та прийнятті управлінських рішень.

У висновках магістерської кваліфікаційної роботи узагальнено отримані результати дослідження.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: облік, контроль, внутрішньогосподарський контроль, запаси, виробничі запаси, оцінка, методичні прийоми контролю.

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	10
1.1. Сутність виробничих запасів, їх класифікація та роль в діяльності підприємства.....	10
1.2. Методи та оцінка виробничих запасів стосовно міжнародних та національних стандартів обліку.....	21
1.3. Відмінності обліку виробничих запасів в Україні та за кордоном на підприємстві.....	29
1.4. Нормативно – правова база з обліку та контролю виробничих запасів.....	35
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	38
2.1. Організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства.....	38
2.2. Система обліку операцій надходження і вибуття запасів на підприємстві.....	43
2.3. Облік операцій надходження і вибуття запасів на підприємстві.....	52
РОЗДІЛ 3. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ.....	61
3.1. Застосування прийомів для проведення контролю за виробничими запасами на підприємстві.....	61
3.2. Вплив облікової політики на систему управління виробничими запасами на підприємстві.....	65
3.3. Узагальнення результатів контролю та прийняття управлінських рішень щодо оптимізації використання виробничих запасів.....	69
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75
ДОДАТКИ.....	80

ВСТУП

НУБІП України

Актуальність теми. Враховуючи, що виробництво базується на запасах сировини, матеріалів та енергії, для забезпечення ефективного виробництва необхідно вжити ряд заходів для виявлення, кількісної оцінки та реалізації виробничих запасів та резервів їх постачання. Для цього необхідно здійснювати систематичний облік, аудит та аналіз рівня і динаміки збереження та ефективності використання виробничих запасів на основі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Це і є актуальністю даної теми. Облік запасів має важливе практичне значення і виробничу спрямованість, є передумовою подальшого розвитку виробництва підприємства. Правильно організований облік виробничих запасів, тобто якісна інформація про їх наявність і рух, необхідний для управління виробничою діяльністю кожного підприємства та контролю за зберіганням матеріальних активів.

НУБІП України

Ступінь дослідження. Аналіз теорії та практики обліку і аудиту виробничих запасів, досліджено в працях таких вітчизняних вчених як: Ф.Ф. Бутинець, В.П. Завгородній, В.В. Сопко, Л.К. Сук, П.Т. Саблук, Н.В. Чебанова та інших. Проте, незважаючи на великі зусилля щодо розкриття сутності, класифікації та оцінки поняття «виробничий фонд», вчені не мають єдиної позиції щодо висвітлення поняття.

НУБІП України

При дослідженні даної теми використовуються законодавчі та нормативні акти, які регламентують правила зберігання та використання виробничих запасів на підприємствах.

НУБІП України

Проте в переходом на національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку деякі питання обліку надходження та використання виробничих запасів потребують додаткового дослідження та наукової розробки. Вона включає з'ясування економічної сутності виробничих запасів як об'єкта обліку,

НУБІП України

удосконалення класифікації за виробничою ознакою підприємства, вивчення особливостей застосування та оцінки системи обліку запасів. Проте деякі

питання, такі як організація та методика обліку та аудиту виробничих запасів, потребують подальшого дослідження та наукової розробки.

Метою дипломної роботи є дослідження положень та розробці практичних рекомендацій щодо визначення системи організації та методики бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю виробничих запасів на підприємстві.

Завданнями даної роботи є:

- розкрити поняття виробничих запасів як об'єкта обліку, аналізу та контролю;
- дослідження методів аналізу наявності та ефективності виробничих запасів;
- дати характеристику та економічний стан досліджуваного підприємства;
- здійснити аналіз первинних документів з обліку виробничих запасів та їх руху на підприємстві;
- проаналізувати організацію ведення синтетичного і аналітичного обліку виробничих запасів;
- визначити вплив облікової політики на систему управління виробничими запасами;
- узагальнити результати контролю та прийняття управлінських рішень щодо оптимізації використання виробничих запасів.

Об'єктом дослідження є ТОВ «Наташа-Агро», яке спеціалізується на вирощуванні зернових культур (крім рису), бобових культур, насіння олійних культур у відкритому ґрунті.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та практичні аспекти обліку та контролю виробничих запасів на ТОВ «Наташа-Агро».

Методи дослідження. Основу магістерського дослідження становить системний підхід до розкриття процесів формування і використання виробничих запасів підприємств. В даній роботі застосовувалися загальнонаукові методи пізнання соціально-економічних явищ і процесів. Методи порівняння,

вибіркового обстеження, наукової абстракції та економіко-статистичний метод використовувалися під час дослідження методик проведення аудиту складових власного капіталу.

Наукова новизна одержаних результатів: Результати, отримані та представлені на захист авторами в процесі дослідження, включають розробку теоретичних методів, методик і практичних засад розрахунку витрат на утримання та модернізацію основних фондів, зокрема:

- уточнено поняття «запаси», розкрито зміст, окремі норми та положення обліку виробничих запасів підприємств на сучасному підприємницькому етапі;

- запропоновано шляхи удосконалення вкладення інвестицій в основні засоби та процесів їх відтворення;

- проведено дослідження щодо удосконалення аналізу складу, динаміки, структури, стану та ефективності використання виробничих запасів та надано рекомендації щодо обґрунтування їх використання;

Апробація результатів магістерського дослідження. В процесі підготовки магістерської роботи було прийнято участь в VII Всеукраїнській студентській науково-практичній онлайн-конференції «Облік, оподаткування, контроль та аналіз: виклики та загрози в умовах воєнного стану» та надруковано

тези Шляхи удосконалення організації обліку виробничих запасів. Київ, 2023.

Практичне значення отриманих результатів. Розробка практичних, науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення обліку виробничих запасів підприємства. Реалізація даних рекомендацій допоможе оптимізувати обліковий процес підприємства та сприятиме ефективному використанню аналітичних даних для обґрунтування та прийняття управлінських рішень щодо вдосконалення організації обліку запасів

Структура роботи та її обсяг. Робота складається з вступу, трьох розділів, які є взаємопов'язаними і послідовно розкривають її тему, висновку, додатків та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

1.1. Роль і місце сутність виробничих запасів, їх класифікація та значення в діяльності підприємства

Однією з обов'язкових умов підтримки виробництва на певному рівні є постійна наявність частини оборотних активів у натуральному вигляді (виробничі запаси). З одного боку, сформований виробничий фонд забезпечує безперервність, безперервність і ритмічність діяльності підприємства, забезпечує економічну безпеку підприємства, з іншого боку, виробничий запас на рівні великих промислових підприємств потребує великого капіталу. інвестиції. Отже, від організації та обліку виробничих запасів залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансового становища, конкурентоспроможності на ринку та загальна ефективність роботи підприємства. Розвитком і вдосконаленням обліку та контролю виробничих запасів займаються багато економістів.

Основним припущенням даного дослідження є необхідність удосконалення методики та організації обліково-аналітичного забезпечення управління виробничими запасами. Неналежні системи обліку призводять до неповного та несвоєчасного отримання звітних даних та іншої інформації. Існує величезний розрив у часі між моментом отримання обліково-економічної інформації та моментом її використання, що перешкоджає економічній ефективності підприємств.

Недоліки в організації бухгалтерського обліку призводять до його заплутаності, збільшення витрат на утримання бухгалтерів, створювати умови для розкрадання матеріальних цінностей та інших зловживань. Проте на сьогоднішній день деякі принципові питання, особливо організація обліку складських виробничих запасів, залишаються дискусійними та потребують

вдосконалення на місцях залежно від сфери виробництва та виду господарської діяльності.

Термін “запаси” у вітчизняній літературі з’явився із затвердженням П(С)БО. До впровадження стандарту терміни мали різні назви, а саме товарно-матеріальна цінність, предмет праці, матеріальний ресурс, продуктивний ресурс.

В одних економічних джерелах вони називаються товарними запасами (цінностями), в інших — матеріальними ресурсами (у літературі 70-80-х років цей термін широко використовувався).

Одні автори запаси називають господарськими засобами, де розділяють їх на засоби праці та предмети праці, інші “виробничими ресурсами”, де поєднують матеріальні і трудові ресурси.

Принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси та розкриття її у фінансовій звітності встановлено П(С)БО 9 “Запаси”, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 [23, с. 1017–1022].

Запаси визнаються підприємством за таких умов:

- бізнес має потенціал отримати економічні вигоди, пов’язані з його використанням у майбутньому;

- їх ціна може бути достовірно визначена.

Основною метою обліку виробничих запасів є:

- правильний та своєчасний облік усіх операцій щодо руху матеріальних цінностей,

- визначення та відображення витрат, пов’язаних з їхньою заготовкою;

- контролювати надходження, придбання та зберігання матеріальних цінностей;

- отримання точної інформації про товарно-матеріальні залишки на складах і коморах;

- правильна та своєчасна ідентифікація невикористаних запасів підприємства для продажу.

Запаси надають.

а) через систему матеріальної відповідальності - шляхом укладення договорів з працівниками, які мають доступ до документів про зміну матеріальних цінностей;

б) облік усіх операцій (приймання, відпуску, списання) зміни матеріальної цінності;

в) затверджує окремим наказом перелік посадових осіб, уповноважених підписувати документи щодо приймання, відпуску та списання матеріальних цінностей;

г) налагодити управління складом;

д) провести інвентаризацію (вибіркову та суцільну).

Серед найпоширеніших видів запасів можна виділити: сировину і матеріали, незавершене виробництво, готову продукцію, запаси перепродажу, готові комплектуючі, сипучі або сипучі речовини (олія, борошно) тощо. Елементи, включені в контрольний список, залежать від специфіки бізнесу. Машини та обладнання є основними фондами деяких підприємств, які є готовою продукцією для виробничих підприємств і товарами для перепродажу підприємств.

Запаси поділяються на виробничі і товарні. Виробничі запаси промислових підприємств дещо відрізняються від товарних запасів торгових підприємств.

Виробничі запаси - це продукція, придбана або виготовлена самостійно підприємством і потребує подальшої обробки. У процесі виробництва виробничий запас використовується нерівномірно. Деякі повністю витрачаються в процесі (сировина та матеріали), деякі лише змінюють форму та розмір (мастила, фарби), деякі є лише частиною продукту без будь-яких зовнішніх змін (запасні частини), а деякі лише сприяють виготовленню продукту, але не включені в його масу або хімічний склад (МНП).

Товарні запаси - товари, придбані підприємством для подальшого перепродажу. У той же час підприємства зазвичай не вносять істотних змін у свою фізичну форму, і вони вже є готовими продуктами, коли їх купують у постачальників.

Запаси кожного підприємства також є активом, що утримується для продажу в ході звичайної діяльності (товари), у процесі виробництва для подальшого продажу виробленого продукту (незавершене виробництво); у виробництві роботи, виконанні роботи та надання послуг (сировини, матеріалів тощо) зарезервовано для використання протягом періоду.

Виробничі запаси були використані для виробництва продукції. Виробничі запаси – це запаси, придбані або самостійно виготовлені протягом нормального операційного циклу підприємства для подальшої обробки або резервування для іншого споживання. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 “Запаси”

[23] детально регламентує загальні засади організації бухгалтерського обліку і їх розкриття в фінансовій звітності.

Причому запаси визнаються активами тільки в тому випадку, якщо існує ймовірність того, що підприємство отримає економічні вигоди, пов’язані з їх використанням, і їх вартість може бути достовірно визначена [88].

Слід зазначити, що крім П(С)БО 9 в Україні існують інші нормативні документи, які регулюють облік запасів (табл. 1.1).

Таким чином, на відміну від П(С)БО 9, який не пропонує чіткого та одзначного тлумачення терміну «виробничі запаси» для цілей бухгалтерського обліку, План рахунків конкретно вказує на їх склад та перелік матеріальних цінностей, що мають обліковуватися як виробничі запаси підприємства. Одночасно з цим такі рахунки, як 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» та 25 «Напівфабрикати» відповідно до Плану рахунків не включається до складу виробничих запасів, а обліковуються окремо [33].

У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 9 підкреслюється участь виробничих запасів у всіх видах діяльності, що також характеризує «виробничі запаси» як важливий об’єкт управління на усіх стадіях господарської діяльності, що знайшло віддзеркалення і в економічній літературі. На наш погляд, визначення запасів наводиться у П(С)БО 9, хоча і не вказується, що вони є виробничими [23].

Таблиця 1.1

Визначення терміну «виробничі запаси» в нормативних документах

№ 1	Автор 2	Визначення 3
1	П(С)БО 2	чітко вказано «у статті «Виробничі запаси» показується вартість запасів, малоцінних швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, заготовлених частин, тари, будівельних матеріалів та інших матеріалів, призначених для споживання в ході нормального операційного циклу»
2	П(С)БО 9	виробничі запаси — сировина, основні матеріали, що комплектують вироби і інші матеріальні цінності, призначені для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва і адміністративних потреб
3	П(С)БО 16	Визначає склад собівартості продукції. У пункті 12 стандарту визначено «вартість сировини, основних матеріалів, що є основою готової продукції, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, допоміжних речовин».
4	Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів	Загальний склад запасів для цілей бухгалтерського обліку розкривається: основна та допоміжна сировина, матеріали, паливо, запчастини, МШП, НЗВ, ГП, товарно-матеріальні цінності для перепродажу, поточні біологічні активи. Однак у них відсутній термін «виробничий запас». Розкриття порядку формування первісної вартості запасів та метод оцінки при відсутності запасів
5	План рахунків Бухгалтерського обліку	Якщо розглядати План рахунків, то в ньому передбачено рахунок 20 «Виробничий інвентар», метою якого є «загальнення інформації про наявність і рух запасів сировини і матеріалів, що належать підприємству (включаючи сировину і матеріали в дорозі та в переробці).), будівельні матеріали, запчастини, сільськогосподарські матеріали, паливо, тара та тара, відходи основного виробництва

*Джерело: складено автором на основі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 №996-14-ВР; Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Баланс»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87, зі змінами та доповненнями; Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246, зі змінами та доповненнями; Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. № 246, зі змінами та доповненнями; Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 грудня 1999 р. за № 893/4186; Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів: Затверджені наказом Мінфіну України від 10.02. 2007 р. №2.

У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 9 підкреслюється участь виробничих запасів у всіх видах діяльності, що також характеризує «виробничі

запаси» як важливий об'єкт управління на усіх стадіях господарської діяльності,

що знайшло відзеркалення і в економічній літературі. На наш погляд,

визначення запасів наводиться у П(С)БО 9, хоча і не вказується, що вони є виробничими [23].

У зв'язку з цим необхідно розглянути економічну природу виробничих запасів і проаналізувати їх відмінності в працях різних економістів (табл.1.2).

Проблема полягає в тому, що використання терміну «запаси» викликало деякі протиріччя. Так, більшість авторів розуміють цей термін як зберігання ресурсів, коли це необхідно, резерв, призначений для забезпечення безперервного виробничого процесу і не використовується для поточної діяльності бізнесу.

Зокрема, з погляду Л. Каніщенко, яка трактує що запаси як наявність відповідних матеріальних ресурсів, до яких належать засоби виробництва, предмети споживання, інші цінності, необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування сфери нематеріального виробництва та задоволення потреб населення, і ще не використовується. Як бачимо, науковець орієнтується на причини створення запасів, однак, не зазначає ані місце їх знаходження, ані часового проміжку, в якому вони існують.

З цією думкою погоджуються Чаюн І.Ю. та Бондар І.Ю., котрі виділяють виробничі запаси, як матеріальні ресурси необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування сфери нематеріального виробництва та задоволення потреб населення, які зберігаються на складах або в інших місцях з метою їх наступного використання [17].

Крім того, на нашу думку, термін «матеріальні ресурси» є більш широким за своїм змістом, а «запаси», «предмети праці» варто розглядати лише як їх частину. Дійсно, в 70-80-ті рр. ХХ ст. в економічній літературі з'явилося таке поняття як «виробничі ресурси», які за функціональною роллю поділяються на п'ять основних видів ресурсів: трудові, земельні, матеріальні, фінансові та інформаційні. Два останніх види ресурсів вважаються допоміжними, оскільки у створенні продукції вони беруть участь не безпосередньо, а через ефективне використання землі, живої і уречевленої праці. В літературі зустрічається багато трактувань поняття «матеріальні ресурси». Як правило, їх розглядають як засоби виробництва (предмети праці і засоби праці). Тому ототожнювати це поняття з

виробничими запасами не можна, оскільки останні включають лише предмети праці [27].

НУБІП України

Таблиця 1.2

Трактування виробничих запасів на думку перелічених авторів

№	Автор	Визначення
1	Ф.Ф. Бутинець	виробничі запаси — активи, що використовуються для подальшого збуту, виробництва продукції, інжинірингового впровадження та надання послуг, управління бізнесом
2	Ш.А. Блак	запаси товарно-матеріальних цінностей — виробничий запас (запас сировини, матеріалів і напівфабрикатів) і запас готової продукції
3	А.А. Оглобін	виробничі запаси — сировина, оплачена споживачами, куплені напівфабрикати, які ще не надійшли у виробничий процес
4	А.А. Шомштейн	виробничі запаси — сировина, матеріали, напівфабрикати та ін., що поступили на склад підприємства, тобто виробництва, що вступили в сферу, але що ще не знаходяться в процесі виробничого споживання
5	В.В. Іваниско	виробничі запаси — це матеріальні ресурси (сировина, матеріали, сторонні напівфабрикати, готової продукції, ПММ, тара і тара, запасні частини для ремонту, інструменти тощо), які знаходяться на складі підприємства і споживаються у виробництві, але не йдуть у виробництво
6	І.Б. Швець	виробничі запаси є матеріальним оборотним фондом підприємства і основною умовою здійснення необхідного процесу виробництва
7	П.С. Безрукій	під виробничими запасами розуміються різноманітні виробничі матеріальні фактори, що використовуються як предмети праці у виробничих та інших господарських процесах
8	В.М. Бойко	під виробничими запасами розуміються засоби виробництва, які надійшли на підприємство, але ще не використані у процесі виробництва.
9	А.Б. Борисов	виробничі запаси представляють собою суму всіх матеріалів, що належать компанії, і є частиною оборотного капіталу компанії, яка не була включена у виробничий процес, але прибула на робоче місце
10	В. Сопко	під виробничими запасами розуміються ресурси, накопичені в процесі виробництва для подальшого збуту виробленої продукції
11	Р.В. Кружкова	виробничі запаси стосуються фізичної вартості, яка знаходиться на складі підприємства у виробничій зоні та призначена для подальшого використання; запаси – це фізичні активи, які зберігаються, але призначені для продажу, але обидва типи запасів є складськими запасами
12	М.С. Пушкар	під виробничими запасами розуміється запас виробничих матеріалів на фізичному складі підприємства, необхідний для забезпечення безперервного виробничого процесу, це лише фізичні форми предметів праці, які ще не були використані у процесі виробництва і зберегли свої фізичні властивості
13	В.В. Ковальов	під виробничими запасами розуміється запас виробничих матеріалів на фізичному складі підприємства, необхідний для забезпечення безперервного виробничого процесу, це лише фізичні форми предметів праці, які ще не були використані у процесі виробництва і зберегли свої фізичні властивості.

* Джерело: складено автором на основі Бойко В. Бизнес: словарь-довідник; Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік: Навч. посіб. для студентів спец. 7050106 «Облік і аудит»; Пушкар М.С. Тенденції та закономірності розвитку бухгалтерського обліку в Україні (теоретико-методологічні аспекти); Сонько В. Бухгалтерський облік: (навч. посібн. для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищ. навч. закл.); Справжній бух облік: 3-тє вид., перероб. і доп. X-Фактор, 2012.

НУБІП України

П.Т. Саблук під виробничими запасами розуміє, що запаси - це засоби виробництва, які знаходяться в складах суб'єкта господарювання і необхідні для забезпечення безперервного виробничого процесу, причому це лише ті предмети праці, які ще не задіяні у процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму. Отже, Саблук П.Т. спочатку співвідносить виробничі запаси із засобами виробництва, а потім конкретизує як предмети праці [75].

Проблему розкриття сутності поняття виробничих запасів в аспекті раціональної організації бухгалтерського обліку розглядає і Ф.Ф. Бутинець.

Зокрема, дослідник наголошує, поняття предметів праці достатньою мірою відповідає сутності елементів виробництва, що підлягають обробці, але традиційно використовується не як облікова категорія, а як економічна.

Термін «товарно-виробничі запаси» в більшій мірі відображає характерні властивості матеріальних елементів виробництва, основне призначення яких - обробка у процесі виробництва, формування основи виробів, при цьому враховується можливість перебування їх у складі резервів у вигляді виробничих запасів або готових виробів, що перебувають у місцях зберігання. Варго звернути увагу на те, що науковець чітко відокремлює виробничі запаси від запасів готової продукції [26].

Таким чином, на підставі дослідження економічної сутності виробничих запасів як елементів ресурсів підприємств, можна зробити висновки, що існує необхідність чіткої класифікації запасів і відпрацювання галузевої належності підприємств із врахуванням особливостей виробництва. Однак, ця проблема завжди є актуальною і важливим є те, що у різноманітних виданнях регулярно з'являються різні дискусійні публікації, проте це питання вимагає вдосконалення.

Оскільки склад виробничих запасів на досліджуваному підприємстві великий і різноманітний, то для обліку потрібно їх згрупувати за певними ознаками, тобто класифікувати. Досліджуючи принципи класифікації, було відзначено той факт, що вона є вихідним моментом побудови обліку виробничих запасів. Очевидно, що класифікація матеріальних запасів у будь-якому

матеріальному виробництві залежить від особливостей технології й організації технологічних процесів. [65].

Одним із провідних під час дослідження був принцип «чим більше виділено ознак класифікації виробничих запасів, тим вищий ступінь їх пізнання». У зв'язку з цим було розглянуто, порівняно і проаналізовано в економічній літературі наступні класифікації виробничих запасів, які можна охарактеризувати як [55]:

- ✓ вітчизняні: за призначенням і роллю окремих видів виробничих запасів на різних стадіях операційного циклу підприємства (економічна класифікація);
- залежно від технічних ознак (технічна класифікація);
- ✓ нові, переважно запозичені українськими авторами із закордонних джерел: за сферою діяльності господарюючого суб'єкта, за «формою існування» запасів;
- ✓ іноземних авторів – за видами діяльності господарюючого суб'єкта.

Загально визнаною є класифікація за функціональною ознакою й призначенням у виробництві. Відповідно до таких ознак запаси поділяються в залежності від їх ролі в процесі виробництва. Для цього виробничі запаси на підприємстві рекомендується класифікувати на три групи.

До першої групи необхідно віднести матеріали, що постійно споживаються, від яких залежить безперервність виробничого процесу. Ті види матеріалів, які використовуються постійно, але безпосередньо не пов'язані з виготовленням продукції доцільно віднести до другої групи. Решту матеріалів, потреба в яких виникає епізодично, доречно віднести до третьої групи.

Отже, доцільним є виділення в окрему групу відходів виробництва, адже вони, в більшості зберегли споживчі властивості, можуть бути використані на тому ж підприємстві на виробництво інших виробів і можуть розглядатись як вихідна сировина [32].

І.І. Сахарцева вважає, що всі матеріали за метою їх використання і призначення у виробничому процесі можна підрозділити таким чином: сировина, основні матеріали, напівфабрикати, комплектуючі вироби, допоміжні

матеріали, відходи основного виробництва, тара, паливо, запасні частини, малоцінні та швидкозношувані предмети.

На думку А.Д. Трусова до матеріальних ресурсів, які піддаються нормуванню по кількісній величині у виробництвах переробки багатокomпонентної сировини і напівфабрикатів відносяться сировина, матеріали і напівфабрикати власного виробництва, паливо й енергія всіх видів для технологічних потреб, різного роду допоміжні матеріали виробничого призначення й ін.

Деякі вчені-економісти вважають, що виробничі запаси складаються не тільки із сировини, основних і допоміжних матеріалів, (у тому числі сировини і матеріалів, які знаходяться в дорозі та переробці), купованих напівфабрикатів і комплектуючих виробів, будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари й тарних матеріалів, а й відходів основного виробництва, призначених для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, обслуговування виробництва й адміністративних потреб [44].

Однак, найбільш поширеною типовою класифікацією виробничих запасів, пропонованою в економічній літературі й у практичній діяльності господарюючих суб'єктів, є наступна: сировина, матеріали (основні та допоміжні), будівельні матеріали, матеріали передані в переробку, матеріали сільськогосподарського призначення, напівфабрикати власного виробництва, купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби. Часто цей поділ залежить від кількості та виду матеріалів, використаних для виготовлення різноманітної продукції і має умовний характер [15].

Для забезпечення виконання основних завдань обліку та контролю запасів серед яких: забезпечення своєчасного документального оформлення руху запасів; контроль за повним і своєчасним оприбуткуванням запасів та їх збереження у місцях зберігання і на всіх стадіях обробки; забезпечення відповідності складських запасів нормативом; достовірна оцінка запасів; розрахунок фактичної собівартості витрачених матеріалів та їх залишків;

відображення операцій з оприбуткування та витрачання запасів у системі бухгалтерського обліку тощо, важливе значення має науково обгрунтована класифікація виробничих запаси [71].

Отже, проаналізувавши літературні джерела, трактування терміну «виробничі запаси» є дискусійним.

У багатьох випадках автори об'єднують достатньо різні по своїй суті поняття, які визначають необхідність в уточненні суті і особливостей їх застосування.

Тому, на нашу думку, виробничі запаси – це активи, до складу яких входять сировина і матеріали, напівфабрикати, паливо та енергія власного виробництва, тара і тарні матеріали, будівельні матеріали, запасні частини та інші матеріали, необхідні для використання у процесі виробництва продукції і не призначені для подальшого продажу [21].

Щодо класифікація виробничих запасів, то це є вихідним моментом побудови їх обліку на промислових підприємствах.

На підставі теоретичних положень і практичних аспектів обліку розроблена структурна схема, що обгрунтовує їх класифікацію шляхом узагальнення за спільними ознаками, а саме: виробничі запаси, які входять до складу готової продукції; виробничі запаси, які забезпечують процес виробництва; виробничі запаси, призначені для обслуговування діяльності підприємства [51].

Така відмінність у трактуванні свідчать про те, що розкриття суті будь-якої економічної категорії залежить від вибраного підходу до її визначення [74].

Порівняно з існуючим визначенням запропоноване поняття «виробничі запаси» підкреслює суттєвість і витратність виробничих запасів, і водночас відокремлює їх від усієї матеріальної бази підприємства, визначає джерело відшкодування витрат на них.

1.2. Методи та оцінка виробничих запасів стосовно міжнародних та національних стандартів обліку

Оцінка запасів відіграє важливу роль у формуванні облікової політики. Важливе значення в оцінці запасів має принцип обачності, який передбачає застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки запасів як для запобігання переоцінки активів, так і для забезпечення достовірності фінансових результатів підприємства.

Відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, матеріальні активи оцінюються за найменшою можливою собівартістю у звітному балансі, яка виходить шляхом порівняння фактичної вартості придбання акцій з ринковою ціною на момент складання звітного балансу.

Первинною вартістю запасів, які придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з таких фактичних витрат [63, с. 21]:

- суми, які сплачуються згідно з договором постачальнику (продавцю),
- суми, які сплачуються за інформаційні, посередницькі та інші послуги у зв'язку з пошуком та придбанням запасів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- затрати по заготівлі, на навантажувально-розвантажувальні роботи,

транспортування запасів до місця їх використання, включаючи витрати по страхуванню і ризику транспортування запасів;

- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, у якому вони придатні для використання за призначенням.

До таких витрат, зокрема, належать прямі витрати підприємства на доробку і підвищення якісних характеристик запасів.

Первинною вартістю запасів, виготовлених власними силами підприємства, є собівартість їх виробництва, яка визначається згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”. Первинною вартістю запасів, які внесені до статутного капіталу, визнається узгоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість [6, с. 54].

Первинною вартістю запасів, отриманих підприємством безоплатно, визнається їх справедлива вартість.

Інформація щодо методологічних основ в бухгалтерському обліку про запаси і розкриття її у фінансовій звітності регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Відповідно до зазначеного

Положення під запасами розуміють активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;

- знаходяться в процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;

- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, а також управління підприємством.

Запаси визнаються активом, пов'язані з їх використанням у майбутньому, їх вартість може бути достовірно визначена, і вони визнаються як актив.

Класифікація товарно-матеріальних цінностей здійснюється шляхом створення іменних преїскурантів — систематизованого переліку матеріалів, що використовуються підприємством, у якому кожному найменуванню, розміру та сорту присвоюється іменний номер (код), а також вказуються одиниця виміру та

ціна.

Крім того, іменний номер опису вказується на всіх документах, за якими ведеться облік його руху, що запобігає ситуаціям перекласифікації (тобто

неправильне оприбуткування або списання одного матеріалу, але не іншого), що

також автоматизовано Облік відомостей про наявність, надходження та витрату товарно-матеріальних цінностей.

У цьому випадку іменованій номер використовується як умовне позначення (код), за яким можна визначити назву синтетичного рахунку, субрахунка, групи,

запасу, його розряд і розмір.

Оцінка запасів.

Послідовність оцінки запасів також важлива для правильного ведення бухгалтерського обліку. Відповідно до Положення (стандарту) 9 придбані або

виготовлені виробничі запаси враховуються на балансі підприємств у тому вигляді, в якому вони були.

Ціна продажу визначається на підставі застосування торговим закладом середнього відсотка націнки на товар. Цей підхід підходить для підприємств із широким асортиментом різноманітних товарів, які торгують із приблизно однаковим рівнем прибутку. Собівартість реалізованих товарів визначається як різниця між продажною (роздрібною) вартістю реалізованих товарів і сумою націнки торгової марки на ці товари.

Сума націнки торговельної марки для проданого товару визначається як добуток продажною (роздрібною) вартості проданого товару, поділеної на середній відсоток націнки торговельної марки.

Середній відсоток націнки розраховується діленням залишку торгової націнки на початок звітного місяця та залишку торгової націнки на початок звітного місяця на вартість реалізації товарів, що надійшли у звітному місяці, та залишки товарів на початок звітного місяця.

З таблиці 1.3 бачимо, що виробничі запаси підприємства в процесі свого кругообороту проходять у середньому шість етапів: від їх придбання – у вигляді запасів, і до реалізації – як готова продукція, що реалізується або отримовується як новостворені виробничі запаси [53].

На кожному із наведених етапів виробничі запаси змінюють свою вартість і здійснюється їх наступна оцінка під час [42]:

- надходження їх на підприємство
- списання у виробництво та на інші господарські потреби
- переоцінки
- вибуття запасів із підприємства.

Наступна оцінка виробничих запасів здійснюється з використанням різних методів оцінки [33].

Таблиця 1.3

Способи оцінки виробничих запасів на різних етапах їх обігу

№	Етапи обігу виробничих запасів	Методи оцінки
1	Придбання запасів	Первісна вартість Ідентифікованої собівартості одиниць запасів Середньозваженої собівартості
2	Списання виробничих запасів у виробництво	Собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО)
3	Оприбуткування готової продукції в складі виробничих запасів	Нормативних затрат Ціни продажу
		Виробнича собівартість
4	Реалізація виробничих запасів	Ринкова вартість
		Справедлива вартість

* Джерело: Ленів, В. С. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник / Мін-во освіти і науки України, Чернігівський держ. технолог. ун-т

Коли запаси надходять на підприємство їх первісна вартість визначається залежно від способу надходження на підприємство. Тому запаси можуть надходити на підприємство в результаті:

1. купівлі готівки та їх еквівалентами;
2. виготовлення власними силами підприємства;
3. занесення до статутного капіталу;
4. безоплатного отримання;
5. купівлі в результаті обліку на подібні активи;
6. купівлі в результаті обліку на неподібні активи;
7. виявлено як надлишок під час інвентаризації.

Для правильного визначення первісної вартості придбаних запасів необхідно враховувати, те що не всі витрати, пов'язані з надходженням запасів, включаються до їх первісної вартості [66].

Тому початковою вартістю запасів, придбаних за плату, є собівартість запасів яка складається з таких фактичних витрат:

- сума, сплачена постачальнику (продавцю) за договором за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- непрямі податки, пов'язані з придбанням акцій, не повернуті бізнесу;

транспортно-закупівельні витрати на вантажно-розвантажувальні роботи, витрати на транспортування товарно-матеріальних цінностей до місця використання, включаючи страхування ризику транспортування товарно-матеріальних цінностей;

– інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, придатного для запланованого використання.

При відпуску запасів у виробництво з виробництва, продажу та іншому вибутті згідно з п.16 П(С)БО 9 «Запаси» їх оцінка здійснюється за одним із

методів [14]:

- ідентифікованої собівартості;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (FIFO);
- нормативних витрат;
- ціни продажу.

Метод ідентифікованої собівартості відновної одиниці продукції застосовується при списанні запасів, які не підлягають заміні іншими запасами, що є на підприємстві, або запасів, які відпускаються для виконання спеціальних замовлень і проектів [38].

При застосуванні цього методу зміни вартості запасів збігаються з їх фактичними змінами, тому собівартість відпущених запасів і їх залишок оприбутковуються за фактичною вартістю.

Цей метод особливо ефективний при використанні комп'ютерних технологій для підрахунку товарних запасів, пристроїв зчитування штрих-кодів (при маркуванні товарів), коли кожна одиниця має свої унікальні специфічні характеристики, тобто запаси не є однорідними за якістю споживання. Однак можливість застосування цього підходу на практиці обмежена різноманітністю номенклатури та причиною великої кількості ідентичних популяцій.

Так як при цьому методі одні і ті ж запаси оприбутковуються за різними витратами, що не завжди зручно. Залежно від того, які з однакових акцій

використовує компанія, прибуток буде змінюватися залежно від початкової вартості кожної акції.

Метод середньозваженої собівартості прийнятий для кожної групи запасів, цільове призначення та споживчі характеристики яких однакові, і відображені в бухгалтерському обліку.

Алгоритм розрахунку середньої вартості одиниці запасу протягом періоду визначається залежно від методу, що застосовується для обліку запасів. Середня вартість одиниці запасів може розглядатися як за звітний період (при періодичному обліку списання запасів), так і після кожного наступного надходження (при безперервному веденні обліку списання запасів) [17].

Для розрахунку цін вибуття при періодичних оцінках будуть враховуватися всі дані інвентаризації, отримані протягом звітного періоду, при постійних - тільки запаси з даними за період, що передує останнім даним вибуття.

Цей метод можна застосовувати для оцінки взаємозамінних запасів, при списанні яких не потрібно проводити ідентифікацію (на відміну від попереднього методу). Недоліком вказаного методу є складність визначення середньої ціни в умовах, коли виробничі запаси надходять або витрачаються щоденно [34].

За безстрокової системи обліку запасів, коли використовується метод середньозваженої собівартості, вартість знову надійшлих запасів усереднюється з вартістю наявних запасів. Отже, партію отримують за обліковою ціною, яка визначається як відношення повної вартості запасів до їх загального обсягу.

Перевага методу оцінки за середньозваженою собівартістю полягає у тому, що оцінку вартості відпущених запасів та їх залишків можна отримати одразу в момент здійснення операції, що дає об'єктивну інформацію про вартість запасів і практично не дозволяє здійснювати маніпуляції з цифрами. Але це досягається за рахунок великого обсягу роботи. Крім того, оцінка залишків матеріалів і собівартості готової продукції не є абсолютно об'єктивною [40].

При періодичному обліку запасів, що найчастіше застосовується на практиці, при використанні методу середньозваженої собівартості робиться припущення, яке спрощує реальну картину руху запасів: усі запаси надійшли та відпущені в один і той же час – у кінці звітнього періоду.

Застосовування методу середньозваженої собівартості в умовах періодичної оцінки запасів означає, що вартість придбаних протягом звітнього періоду запасів необхідно розділити на їх загальну кількість, отримавши таким чином середню ціну придбання запасів, яка і буде ціною вибуття запасів у цьому звітньому періоді [33].

Метод ФІФО (першими відпускаються запаси, що надійшли раніше) базується на хронології надходження, тобто на припущенні, що одиниці запасів, які були придбані першими, продаються чи використовуються першими, що запобігає їх псуванню, а також, що грошова одиниця є стабільною.

Одиниці, які залишаються в запасах на кінець періоду, оцінюються за цінами останніх надходжень товарів [14].

Цей метод найчастіше використовується для таких запасів, які необхідно продати першими, щоб уникнути втрат через псування.

При постійному обліку вартість витрачених запасів розраховується виходячи з їх загальної вартості безпосередньо при витрачанні чергової партії. Собівартість проданих запасів визначається шляхом додавання вартостей, використаних при їх збуті [27].

При періодичному обліку реальне чергування надходжень і витрачань замінюється послідовними діями: спочатку враховується усе надходження, а потім – усе витрачання.

При цьому бухгалтер виводить підсумки з одрибуткування запасів за весь звітний період, після чого відображає вибуття необхідної кількості запасів у хронологічному порядку, від першого постачання до того постачання, в якому виникло повне вибуття запасів у звітньому періоді. Вартість запасів на кінець звітнього періоду визначається шляхом проведення інвентаризації.

Сальдо запасів на кінець періоду визначається як добуток кількості запасів у натуральному вираженні та ціни (при придбанні запасів) або собівартості (при самостійному виготовленні) однини запасу з останньої його партії, що надійшла [47].

Перевага методу FIFO полягає в його простоті, систематичності та об'єктивності, завдяки використанню якого він не дозволяє маніпулювати даними в бік штучного завищення або заниження вартості акції, тобто допомагає щоб запобігти можливості маніпулювання прибутком.

Це гарантує, що кількість акцій буде відображена в балансі приблизно відповідно до поточної ринкової вартості.

Підхід FIFO виправдав себе невеликою інфляцією. Його використання в умовах високої інфляції може призвести до завищення вартості залишків матеріалу та заниження собівартості готової продукції.

Сума часткового списання вартості запасів до чистої вартості реалізації визначається витратами того періоду в якому була здійснена їх переоцінка (стаття «Інші операційні витрати» ф. №2 «Звіт про фінансові результати») [71].

П(СБО) 9 не передбачає оцінки запасів як окремої бухгалтерської процедури, що пов'язано з обачністю оцінки доходів і витрат для уникнення завищення вартості запасів та принципом співвідношення.

Якщо чиста вартість реалізації тих запасів, що були раніше уцінені, на дату балансу збільшується внаслідок їх до оцінки, то на суму збільшення чистої вартості реалізації сторнується запис про попереднє зменшення вартості цих запасів про попереднє зменшення вартості цих запасів.

При цьому до оцінка запасів обмежується сумою попередньої їх оцінки [22].

1.3. Відмінності обліку виробничих запасів в Україні та за кордоном

Бухгалтерський і фінансовий облік чітко будуються відповідно до змін в організаційно-управлінській технології, підвищення ролі бухгалтерського обліку як основного засобу отримання достовірної інформації, прийняття економічних і раціональних рішень і попередження ризиків у виробничо-господарській і фінансовій діяльності. Підприємства

Матеріальні цінності займають важливе місце серед об'єктів обліку управління підприємством. Вони є однією з найважливіших статей активу балансу. Від ефективного використання матеріальних запасів залежить величина прибутку фірми та швидкість обороту вкладеного капіталу, тому їх облікові приділяють велику увагу. Національні стандарти побудовані на підставі міжнародних стандартів обліку тому доцільно провести їх порівняльну характеристику [43]

Матеріали, як правило, є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності; при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Запаси відносяться до складу оборотних активів, тому що можуть бути перетворені на грошові кошти протягом року або одного операційного циклу [26].

Для забезпечення безперервної роботи виробництва, на складах підприємства завжди повинні бути виробничі запаси в межах норм, передбачених потребою підприємства. У складських приміщеннях підприємств здійснюються господарські операції зі збереження виробничих запасів, що надходять, а також відпуску їх у виробництво. Бухгалтерський облік має забезпечити контроль за залишками, надходженням і витрачанням виробничих запасів на складі, що є важливою умовою для забезпечення збереження власності підприємства [11].

Передача матеріалів від одного суб'єкта господарювання до іншого призводить до зміни (збільшення або зменшення) структури витрат і запасів в

межах окремого підприємства. Водночас зміни матеріальної структури вображають економічний аспект проблеми.

Юридичний чи правовий аспект пов'язаний з наявністю договору – документу юридичного характеру, що є підставою для здійснення таких операцій з руху запасів. Договір, з одного боку, робить можливим здійснення таких операцій, з іншого – визначає право власності на запаси [19].

Підприємства можуть зберігати на своїх складах різні види матеріальних рухомих цінностей, а створення запасів активів вимагає організації матеріальної відповідальності для їх збереження.

Таким чином, створення резервів запасів на складах підприємства в будь-якому випадку визначає необхідність в організації відповідальності осіб, на відповідальному збереженні яких знаходяться товарно-виробничі запаси [29].

Слід зазначити, що оцінка вартості залишків запасів впливає на величину звітного доходу не тільки даного облікового періоду, а й на величину звітного доходу наступного облікового періоду. При складанні фінансової звітності особливу увагу звертають на правильну оцінку залишків запасів, бо завищення вартості залишків ТМЗ на кінець облікового періоду зменшує собівартість реалізованої продукції, що, у свою чергу збільшує звітний дохід до оподаткування, а зменшення вартості запасів веде до зменшення доходу до оподаткування [51].

До складу елементів ТМЗ належать товари, готова продукція, сировина, незавершене виробництво. Коли проводиться інвентаризація запасів, то до складу їх включаються всі товари, сировина та матеріали, які належать підприємству, незалежно від того, де вони знаходяться [27].

Більшість компаній приймають лише свою нисту вартість (тобто ціну, сплачену за рахунком-фактурою) як вартість придбання товару. Водночас правило дає відповіді на питання, як визначити вартість припинення запасів і собівартість реалізованої продукції, якщо ці запаси придбані за різними цінами. Оскільки ціни на товари протягом цього періоду змінюються, виникає проблема оцінки кінцевих запасів і вартості їх реалізації.

МСБО 2 “Товарно-матеріальні запаси” допускає використання таких методів визначення вартості товарно-матеріальних запасів:

- метод суцільної ідентифікації (specific identification method);
- метод середньої вартості (average cost method);
- метод списання перших надходжень — Fifo (first-in-first-out);

Метод ідентифікації вимагає спеціального кодування кожної партії придбаних запасів і їх окремого зберігання. Вартість реалізованих запасів, а також їх залишок на кінець періоду визначається за цінами конкретних партій, тобто за їх фактичними цінами. Але він не набув широкого розповсюдження

через незручності, пов'язані з:

– необхідністю мати достатні складські площі для окремого зберігання кожної партії;

– обтяжливістю прослідковування руху конкретних товарних одиниць

за умови наявності великої кількості різноманітних товарів та частоті зміни цін на них [64].

Однак при організації обліку цінних товарів виправданий метод суцільної ідентифікації, вартість окремої одиниці сильно відрізняється від вартості інших одиниць. Його застосування є розумним вибором для розрахунку нерухомості, автомобілів, цінностей (тобто товарів з високими цінами і невеликою кількістю).

Метод середньої вартості. Середня вартість визначається діленням загальної вартості об'єкта продажу на кількість одиниць об'єкта продажу.

Широко використовується метод середньої вартості. Він простий у використанні та систематичний, але не відображає динаміку ціни та її тенденції за звітний період. Використовуючи середню вартість, не забувайте обчислювати середню ціну кожного разу, коли нова партія надходить на склад. При вилученні товару ціна визначається як середньозважена на момент вилучення.

Метод Fifo широко відомий і розповсюджений у міжнародній практиці.

Він базується на припущенні, що запаси реалізуються у тій послідовності, що й набуваються: придбані першими, першими і продаються [32].

При використанні методу FIFO у звіті про фінансові результати собівартість проданих товарів відображає вартість початкового залишку та першого платежу, тобто на неї впливає початкова ціна. Таким чином, собівартість проданих товарів, відображена у звіті про прибутки та збитки за принципом «перший надходження, перший вихід», може не відповідати витратам компанії на утримання товарів для продажу.

Облік наявності та руху товарно-матеріальних запасів України ведеться лише на рахунках системи постійного обліку запасів.

Виробничі запаси включають сировину, основні і допоміжні матеріали, покупні напівфабрикати і комплектуючі вироби, будівельні матеріали, тару і тарні матеріали, відходи основного виробництва, що використовуються для виробництва продукції, інженерного виконання, надання послуг, обслуговування виробництва і потреб управління.

Для узагальнення наявності та руху інформації про сировину, матеріали, паливо, комплектуючі та інші запаси планом рахунків бухгалтерського обліку передбачено рахунок 20 «Виробничі запаси».

У зарубіжних країнах до методів аналітичного обліку матеріальних запасів відносять:

- метод періодичного обліку;
- метод безперервного (поточного) обліку.

За методом періодичного обліку детальний облік матеріальних запасів протягом року не ведеться, а підрахунок наявних запасів проводиться на кінець року для визначення рівня запасів на кінець звітного періоду.

До закінчення інвентаризації, собівартість проданих запасів неможливо визначити, оскільки собівартість обчислюється таким чином: чиста вартість придбання плюс початковий обліковий період, рівень запасів на кінець звітного періоду мінус рівень запасів на кінець звітного періоду.

Суть методу поточного (безперервного) обліку ТМЦ полягає в тому, що систематично з надходженням і рухом матеріальних запасів їх кількості і вартість строго документуються [22].

Цей метод забезпечує контроль за рухом товарів, сигналізує про необхідність нового матеріального замовлення для поповнення запасів, формує інформацію про оптимальну кількість для замовлення. Отже, сума наявних запасів відома протягом усього звітного періоду (табл. 1.4).

Порядок обліку товарно-матеріальних цінностей у зарубіжних країнах регламентує міжнародний стандарт № 2 «Оцінка та відображення матеріально-виробничих запасів у контексті формування фактичної собівартості», який введений у дію з 1 січня 1976 р. Стандарт визначає поняття собівартості (початкової вартості) і методи оцінки [33].

Помилка в оцінці матеріальних запасів на кінець поточного року негативно впливає на величину чистого прибутку як у поточному, так і наступному році й тим самим на величину оплаченого податку з прибутку. Тому державні органи особливо регулюють застосування підприємствами різних методів оцінки матеріальних запасів.

Бухгалтери підприємства дуже часто стикаються, з одного боку, з проблемою найточнішого визначення прибутку, а з другого — з бажанням зменшити податок на прибуток [64].

Існує кілька способів оцінки матеріальних запасів для фінансової звітності.

Основна їх частина базується на собівартості або ринковій ціні. Американський інститут сертифікованих бухгалтерів стверджує, що основою основою для обліку запасів є собівартість, яка включає наступні елементи:

- суму рахунку-фактури, за вирахуванням скидок при купівлі;
- суму страхування товарів у дорозі;
- відповідні податки і тарифи.

Відмінності в характеристиці обліку виробничих запасів
В Україні

В зарубіжних країнах

Таблиця 1.4

<p>ПСБО 9 визначає формування фондової інформації в бухгалтерському обліку та принципи її розкриття у фінансовій звітності «Запаси»</p>	<p>МСБО 2 «Оцінка та відображення матеріальних виробничих запасів у контексті формування фактичної собівартості» встановлює основні методологічні принципи оцінки, обліку та відображення запасів у фінансовій звітності.</p>
<p>Запаси - активи, які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зарезервовано для наступного продажу в контексті нормальної господарської діяльності; - продукти, які виробляються для наступного продажу. 	<p>Запаси — це активи, які:</p> <ul style="list-style-type: none"> - утримувані для продажу за умов нормальної господарської діяльності; - виробляється для такого продажу - споживання у виплаті основних або допоміжних матеріалів у процесі виробництва або надання послуг.
<p>Підприємство одержує матеріали за накладною на відвантаження товарів, за накладною виписує прибутковий ордер у двох примірниках. Перший - основа для оформлення на склад, а другий прибуток - звіт про використання замовлення.</p>	<p>На матеріали, що надійшли на підприємство, складається звіт у трьох примірниках. Звіт складається на підставі накладної постачальника. Один звіт надсилається у відділ постачання для звірки з умовами замовлення, другий передається на склад з матеріалом, третій резервується для приймальної групи. Копія звіту, спочатку надісланого до відділу постачальника, потім передається до відділу фінансового обліку для розрахунку з постачальником.</p>
<p>Відпуск запасів ведеться в основному для виробництва продукції. При цьому відділ постачання виписує місячну норму картку видачі в двох примірниках. Один передається на склад, а другий передається в цех.</p>	<p>Відпуск матеріалів у виробництво здійснюється за потреби. Вимоги прописані в трьох медіаційних документах. Перший примірник зберігається на складі, другий — у групі матеріального обліку, третій — у особи, яка приймає матеріал. Відмінність вимог до основних матеріалів від вимог до допоміжних лише в кольорі таблиці.</p>

*Джерело М. Р. Лучко, І. Д. Бенько Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: Навч. посіб. К. Знання, 2017.

Інші витрати, пов'язані з придбанням, прийманням і т.д., також в принципі слід включати до собівартості матеріальних запасів. Однак на практиці ці витрати настільки важко розподілити між окремими видами, що вони здебільшого розглядаються як витрати звітного періоду (тобто включаються до накладних витрат), а не як елемент витрат матеріальних запасів.

Протягом року ціни на більшість товарів змінюються. Можна придбати таку ж кількість продуктів за різними цінами. Тому бухгалтерів більше цікавить зміна вартості, а не фізична зміна товарів під час діяльності підприємства, оскільки саме вартість дає змогу більш точно визначити прибуток.

Тому, можна підвести підсумок, що Національні стандарти обліку побудовані на підставі Міжнародних стандартів, але відповідно до специфіки національної системи виникають розбіжності обліку в Україні та зарубіжних

країнах. Значною мірою основною причиною є економічний розвиток кожної країни та її акцент на виробництві та продажу різноманітних товарів.

1.4. Нормативно – правова база з обліку та аудиту виробничих запасів

Основним завданням аудиту запасів є визначити законність, надійність і зручність біржових операцій підприємства.

Також належить перевірити правильність їх відображення в обліку.

Виходячи з завдання аудиторської перевірки запасів складаються основні завдання такої перевірки:

- 1) Аналіз фактичної наявності запасів.
- 2) Аналіз стану збереження запасів та складського господарства.
- 3) Аналіз організації обліку заготівлі та придбання запасів.
- 4) Аналіз повноти оприбуткування запасів.
- 5) Аналіз правильності визначення первісної вартості запасів.
- 6) Аналіз правильності оформлення відпуску у виробництво запасів.
- 7) Аналіз дотримання норм та лімітів з відпуску запасів.
- 8) Аналіз відповідності чинному законодавству при списанні запасів.
- 9) Аналіз законності списання втрат запасів.
- 10) Аналіз правильності ведення синтетичного і аналітичного обліку запасів.

Джерелами інформації для перевірки роботи запасів є такі документи підприємства: наказ підприємства про облікову політику; основні документи обліку запасів; реєстр інвентаризації; проведення та засвідчення попередніх перевірок; фінансова звітність підприємства.

Тому основним джерелом інформації для фінансово-економічного аналізу та аудиту є дані бухгалтерського обліку.

Аналіз даних управлінського обліку - планування та звітність калькуляції продукції безпосередньо сприяє пошуку резервів економії цих ресурсів.

Перелік нормативних документів для аудиту запасів наведено в таблиці (табл. 15).

НУБІП УКРАЇНИ

Таблиця 15

Аналіз нормативно – правової бази з обліку і аудиту виробничих запасів

Назва нормативного документу	Ким і коли затверджений	Коротка характеристика змісту
Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні	№996-XIV ВР від 16 липня 1999р.	Джерела інформації для аудиту бізнесу Закон встановлює правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та бухгалтерської звітності в Україні.
Закон України Про аудиторську діяльність	№3125-XII від 22 квітня 1993р.	Зазначає правові засади здійснення аудиторської діяльності в Україні
Закон України Про податок на додану вартість	№168/97-ВР від 3 квітня 1997р. Із змінами і доповненнями	Порядок визначення платників податків, об'єктів, баз і ставок оподаткування, подання звітності до бюджету та сплати податків
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»	Наказ Міністерства фінансів України №246 від 20.10.1999р. із змінами і доповненнями від 27.12.05р.	Зазначає методологічні засади формування облікової інформації про виробничі запаси та їх розкриття у фінансовій звітності.
Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції.	Наказ Міністерства фінансів України №246 від 20 жовтня 1998р. Та від 30.11.99р. №291	Зазначає основні та субрахунки для обліку виробничих запасів.

НУБІП УКРАЇНИ

Продовження табл 1.5.

<p>Інструкція „Про інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків.</p>	<p>Наказ Міністерства фінансів України від 11.02.94р. №69 із змінами і доповненнями від 26.06.2000р. №115</p>	<p>Зазначає порядок проведення обліку виробничих запасів та основні вимоги до оформлення результатів обліку.</p>
<p>Інструкція про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей.</p>	<p>Наказ Міністерства фінансів №87 від 16.05.1996р.</p>	<p>Зазначає інструмент визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей.</p>
<p>Постанова Кабінету Міністрів України „Про порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей”</p>	<p>Постанова Кабінету Міністрів України від 22.11.99р. №116</p>	<p>Зазначає інструмент зазначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей.</p>
<p>Порядок проведення до оцінки залишків матеріальних цінностей</p>	<p>Наказ Міністерства фінансів №69 від 11.08.1994р.</p>	<p>Координує проведення до оцінки залишків матеріальних цінностей</p>
<p>Наказ Міністерства статистики України „Про затвердження типових первинних документів з обліку сировини і матеріалів</p>	<p>Наказ Міністерства статистики України №193 від 21.06.96р.</p>	<p>Зазначає перелік та форму найбільш поширених первинних документів ,які можуть використовуватися підприємствами при обліку сировини та матеріалів.</p>
<p>Наказ Мінфіну України „Про кореспонденцію рахунків</p>	<p>Наказ Міністерства фінансів №143 від 28.03.2002р.</p>	<p>Зазначає типові бухгалтерські проведення пов’язані з обліком надходження, вибуттям та виробництвом виробничих запасів.</p>
<p>Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку.</p>	<p>Наказ Міністерства фінансів №356 від 29.12.2000р.</p>	<p>Пропонує рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку з обліку виробничих запасів.</p>

*Джерело: складено автором на основі нормативних документів України з обліку і аудиту виробничих запасів

РОЗДІЛ 2.

СИСТЕМА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно - економічна характеристика досліджуваного підприємства

Сільське господарство – галузь матеріального виробництва, що займається вирощуванням сільськогосподарських культур та розведенням сільськогосподарських тварин для забезпечення населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною. Воно включає дві взаємопов'язані великі галузі – рослинництво (його ще називають землеробством) і тваринництво, які поділяються на менші галузі, підгалузі, виробництва.

Сільське господарство є первинною ланкою агропромислового комплексу (АПК), а разом із харчовою і деякими галузями легкої промисловості (текстильною, шкіряною, хутровою) складає його основу [49, с.88]. На сьогоднішній день дана галузь є однією з найважливіших в економіці країн світу, адже нині понад 80 % фонду споживання формується саме за рахунок продукції сільськогосподарства [20, с. 31]. Об'єктом дослідження даного розділу є ТОВ «Наташа-Агро».

Організаційно-правова форма господарювання досліджуваного підприємства – товариство з обмеженою відповідальністю. Згідно законодавства [22], це господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів. Максимальна кількість учасників товариства з обмеженою відповідальністю може досягати 100 осіб.

Товариство з обмеженою відповідальністю, що засноване п'ятьма особами є Наташа-Агро, яке було засноване 13 червня 2007 року та керується одним із

засновників Морозом Олександром Петровичем. Підприємство розташоване за адресою Чернігівська обл., Ніжинський район, с. Нова Басань, вул. Циганівка, буд. 27. Розмір статутного капіталу при заснуванні склав 50 324,3 тис. грн.

Діяльність досліджуваного підприємства здійснюється у відповідності з Законом України та іншими законодавчими і нормативними актами України, статутом підприємства. Отже для більш детального вивчення бухгалтерського обліку операцій із виробничими запасами, ми проаналізуємо яку частину оборотних активів становлять запаси на ТОВ «Наташа-Агро».

Станом на 1 січня 2022 р. оборотні активи підприємства становлять 2018,2

тис. грн., в тому числі:

- виробничі запаси – 922,1 тис. грн.;
- готова продукція - 502,8 тис. грн.;
- товари – 82 тис. грн.;
- дебіторська заборгованість – 22,1 тис. грн.;
- грошові кошти – 110,5 тис. грн.;
- інші оборотні активи - 39 тис. грн.

Побудуємо діаграму, що відображає відношення складових частин оборотних активів ТОВ «Наташа-Агро». З діаграми видно, що запаси у загальному обсязі оборотних активів ТОВ «Наташа-Агро» 30 %, що ще раз підтверджує актуальність тему магістерської роботи.

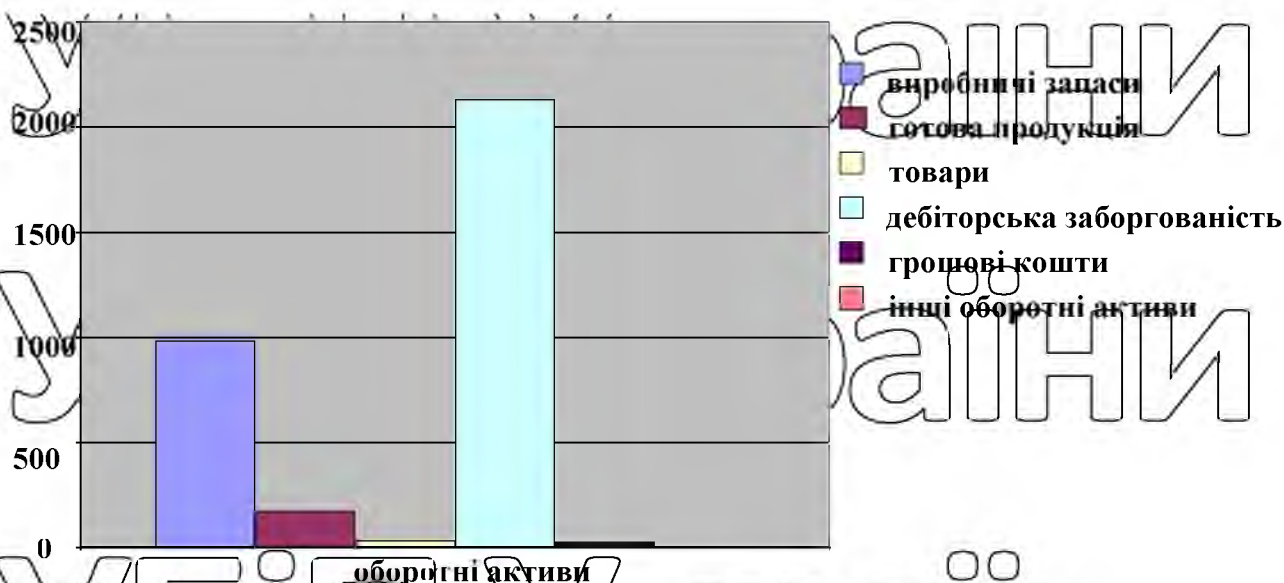

Рис. 2.1 Оборотні активи ТОВ «Наташа-Агро» станом на 01.01.2022 року

Для аналізу основних показників, які характеризують діяльність підприємства в звітному 2022 році доцільно скласти наступну таблицю 2.1

За 2022 рік випущено валової продукції на 388 тис. грн., що на 217 тис. грн. більше обсягу 2022 року. Реалізовано продукції на 9375 тис. грн., що на 43,9 % більше реалізації попереднього періоду.

Від усієї господарської діяльності у 2021 році підприємство отримало прибуток 645 тис. грн. Якщо порівняти цей результат з результатами минулого року, то можна судити про погіршення фінансового стану підприємства, можливість збиткового виробництва. Все це є свідченням неконкурентоспроможності продукції компанії, пов'язаної з високою вартістю матеріалів, які вона виробляє, а також неефективністю відділів продажів і маркетингу.

Таблиця 2.1

Економічна характеристика ТОВ «Наташа-Агро»

Показники	Одн. виміру	2021 рік	2022 рік
Виробництво			
Обсяг промислової продукції в оптових цінах без ПДВ та акцизного збору	тис. грн.	171	288
Зміна залишків незавершеного виробництва	тис. грн.	-00	-
Фінансові результати			
Балансовий прибуток (збиток)	тис. грн.	642	1005
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	7742	7690
Виручка від реалізації продукції	тис. грн.	8384	8695
Основні фонди			
Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн.	282	226

* Джерело: складено автором на основі Балансів

Собівартість реалізованої продукції збільшилась на 2083 тис. грн. (38,3%). За словами фахівців компанії, якість готового продукту досить висока, але через високу ціну (через високу собівартість продукції) акція не користується попитом у натовпу.

Як видно, результати аналізу основних показників господарської діяльності підприємств за 2021 рік свідчать, що умови господарювання підприємств не є ідеальними. В першу чергу це зумовлено моральним зносом основних засобів, недостатньою забезпеченістю продукції власними обіговими коштами, неконкурентоспроможною продукцією, заборгованістю підприємства перед постачальниками.

На даний час діяльність компанії спрямована на розширення контактів з іноземними партнерами, що матиме потенціал для покращення та стабілізації фінансового стану компанії за рахунок надходження валютних коштів.

Таблиця 2.2

Аналіз складу та структури джерел коштів ТОВ «Паташа-Агро».

Джерела коштів	На початок 2021 року тис. грн.	На кінець 2021 року тис. грн.
I. Власний капітал		
Зареєстрований капітал	40	40
Нерозподілений прибуток (непокриту збитки)	2458	2537
Всього по I розділу	2498	2577
III. Залучені кошти		
Кредиторська заборгованість за товари, послуги	1157	1254
Поточні зобов'язання:		
- по отриманих авансах	8	8
- з бюджетом	15	4
- по страхуванню	20	38
- по оплаті праці	37	75
Інші поточні зобов'язання	54	45
Всього по IV розділу	1190	1322
Баланс	4629	4846

*Джерело: складено автором на основі Балансу на 31.12.2020 року, Балансу на 31.12.2021 року.

Щодо динаміки складу та структури джерел власних та залучених коштів відображається за даними форми №1 «Баланс».

Короткострокових кредитів компанія не брала. Це можна пояснити вищими обліковими ставками НБУ та жорсткими умовами кредитування. Більшість кредиторської заборгованості – це кредиторська заборгованість, незабезпечена та майже безкоштовна кредитна компанія. Збільшення суми цієї заборгованості протягом звітного року свідчить про складну фінансову ситуацію

підприємства. Проте трудові та страхові зобов'язання зросли на 38 000 дирхамів ОАЕ, та 6000 грн. За рік погашена до бюджету заборгованість зменшилась на 3000 грн.

Аналіз сукупних активів дозволяє зробити висновок про те, в які активи вкладені знову залучені фінансові ресурси або які активи зменшились за рахунок зменшення фінансових ресурсів, чи навпаки [25].

Аналітичний розрахунок, що відображає динаміку та структуру активу балансу за 2022 рік, приведений в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз складу та структури активу балансу ТОВ «Наташа-Агро»

Розміщення майна	На початок року тис.грн.	На кінець року тис.грн.	Зміни за звітний період (+, -) тис.грн.
I. Необоротні активи			
Основні засоби	382	326	-56
Всього по I розділу	382	326	-56
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	982	1224	242
Готова продукція	271	388	117
Товари	32	32	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2935	2974	39
Дебіторська заборгованість по розрахунках: за виданими авансами	154	293	139
Інша поточна дебіторська заборгованість	2	-	-2
Грошові кошти та їх еквіваленти	26	4	-22
Інші оборотні активи	6	39	33
Всього по II розділу	4347	4620	273
Баланс	4629	4846	217

*Джерело: складено автором на основі Балансу на 31.12.2021 року, Балансу на 31.12.2022 року.

З таблиці 2.3 бачимо, що загальна вартість майна підприємства збільшилась на 317 тис. грн. У складі майна зменшилась частка необоротних активів на 56 тис. грн. Це пов'язано зі зменшенням частки основних засобів – на 56 тис. грн.

Оборотні ж активи за звітний період збільшились на 273 тис. грн. Виробничі запаси збільшились на 242 тис. грн. та становлять значну суму – 1224 тис. грн. Крім того, аналізуючи таблицю, слід звернути увагу на збільшення суми дебіторської заборгованості за рахунок зменшення частки основних засобів (на 39 тис. грн.), за виданими авансами (на 139 тис. грн.). Ці зміни свідчать про погіршення розрахункової дисципліни в бік зниження платоспроможності. Компанія може відвантажувати менше продукції, і дебіторська заборгованість зменшиться. Наявність заборгованості дебіторів спричиняє фінансові труднощі, оскільки підприємство відчуває недолік фінансових ресурсів для здійснення фінансово-господарської діяльності, виплати заробітної плати та ін [48].

Отже, враховуючи проведений аналіз, можна стверджувати, що структура фінансових ресурсів підприємства у звітному році є задовільною, незважаючи на наявність великої дебіторської заборгованості, яка пов'язана з традиційними труднощами реалізації продукції в нашій економіці.

2.2. Система обліку операцій надходження і виходу запасів на підприємстві

Для прийняття управлінських рішень щодо виробничих запасів необхідне інформаційно-методичне забезпечення формування системи бухгалтерського обліку. Економічна стратегія управління запасами вимагає застосування деяких принципів забезпечення оптимізованої структури та планування потреби в оборотних активах з точки зору фінансової стійкості з урахуванням стратегічних цілей розвитку підприємства.

Для забезпечення фінансової стабільності резерви відіграють одну з провідних ролей, а нестійке інфляційне середовище потребує постійного перегляду додаткового попиту на резерви. На сьогодні необхідність визначення рівня інформаційного забезпечення потреб управління ліквідними активами в системах промислового обліку з урахуванням специфіки галузі визначає мету дослідження. Для правильного обліку запасів необхідно вибрати найбільш ефективне і практичне рішення щодо застосування на підприємстві системи та

методу оцінки запасів. Надійна система та метод оцінки запасів є основою для прийняття менеджерами бізнес-рішень.

Тому з бухгалтерської точки зору як у вітчизняній, так і в зарубіжній практиці основним питанням є вибір системи обліку запасів. Найбільший вплив на бухгалтерський облік має зміна напрямку національної економічної політики, тобто переведення фіскальної підтримки із залишкового принципу на пріоритетний. 46 Оборотні засоби, використані підприємством у процесі операційної діяльності протягом цього ж періоду, відображаються в кошторисі як складова частина фактичної собівартості.

Щоб правильно організувати облік запасів, компаніям необхідно спочатку відповісти на кілька запитань: коли, де, скільки, скільки до багатьох, як реалізувати план поставок; кому, коли і скільки відпустити запасів, як реалізувати виробниче споживання, плани, певні види; що таке залишок запасу та як дотримуватися встановлених лімітів тощо.

Інструкція про застосування Плану рахунків для ведення обліку наявності й використання виробничих запасів передбачає застосування активного синтетичного рахунку 20 «Виробничі запаси», який містить такі субрахунки [21]:

201 «Сировина і матеріали»;

202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;

203 «Паливо»;

204 «Тара і тарні матеріали»;

205 «Будівельні матеріали»;

206 «Матеріали передані в переробку»;

207 «Запасні частини»;

208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»;

209 «Інші матеріали».

На рахунку 20 «Виробничі запаси» Відображає наявність і рух на підприємстві запасів сировини і матеріалів, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів (включаючи сировину і матеріали в дорозі і в процесі виробництва), будівельних матеріалів, запасних частин, засобів виробництва,

палива, тари і пакувальні матеріали та основні відходи виробництва. За дебетом цього рахунку відображається кількість і вартість виробничого запасу за прибутковим документом (накладна, вимога, ТПН, прибутковий ордер, накладна тощо). По кредиту рахунку на підставі витратних документів (вимог, накладних, лімітно-забірних карток, ярликів тощо) списується кількість і вартість відпущених матеріалів на виробництво (експлуатацію, будівництво), переробку, відпуск (передачу) на сторону, уцінка, за оцілковими цінами [17].

Облік виробничих запасів ведеться на цих балансах і позабалансових рахунках і субрахунках:

балансові рахунки:

20 «Виробничі запаси»:

- 201 «Сировина і матеріали»;
- 202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»;
- 203 «Паливо»;
- 204 «Тара й тарні матеріали»;
- 205 «Будівельні матеріали»;
- 206 «Матеріали, передані в переробку»;
- 207 «Запасні частини»;
- 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»;
- 209 «Інші матеріали»;

позабалансові рахунки:

02 «Активи на відповідальному зберіганні»:

- 022 «Матеріали прийняті в переробку»;
- 023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні»;
- 024 «Товари прийняті на комісію»;
- 025 «Майно в довірчому управлінні» [22].

На субрахунку 201 «Сировина і матеріали» Демонструє наявність і рух сировини та основних матеріалів, які складають основу встановленого продукту або є важливими компонентами при його виготовленні, які сприяють виробничому процесу (допоміжні матеріали).

На цьому субрахунку ТОВ «Наташа-Агро» обліковує наявність і рух допоміжних матеріалів і сировини, які включаються при виробництві продукції. На субрахунку 202 „Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби” наявність і рух напівфабрикатів, готових комплектуючих виробів (у тому числі будівельних конструкцій і виробів - дерев'яних, залізобетонних, металевих тощо в підрядних будівельних організаціях), придбаних для комплектації готових виробів, які потребують додаткових трудовитрат для демонстрації їх обробки або зберігання, як а також спеціальне обладнання, інструменти, прилади та інше обладнання, що закуповується науково-дослідними і проектними підприємствами для проведення наукових (експериментальних) робіт з окремих науково-дослідних або проектних тем.

Спеціальне обладнання й інструменти, пристрої обліковуються на субрахунку 202. Обладнання і прилади загального призначення на цьому субрахунку не обліковується, а відображаються на рахунках 10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи», 22 «Малоцінні і швидкозношувальні предмети за видами предметів» Цей субрахунок ТОВ «Наташа-Агро» не використовує [32].

На субрахунку 203 «Паливо» Документує наявність і рух нафтопродуктів, твердого палива та мастильних матеріалів, придбаних або закуплених підприємствами для задоволення технічних потреб виробництва, роботи транспортних засобів, виробництва енергії та опалення будівель. На цьому субрахунку обліковується сплачений талон на бензин, дизельне паливо та горюче-мастильні матеріали. ТОВ «Наташа-Агро» на цьому субрахунку обліковує наявність і рух нафтопродуктів, твердого палива та мастильних матеріалів, зокрема, бензин, дизпаливо, масло моторне, антифриз нігрол та інше [17].

На субрахунку 204 «Тара і тарні матеріали» відображають наявність і рух Тара всіх видів, крім тієї, що використовується як господарський інвентар, а також матеріали і деталі, що використовуються при виготовленні та ремонті тари (частини збірних ящиків тощо). На субрахунку 205 «Будівельні матеріали» не

обліковується обладнання, яке не потребує монтажу: транспортні засоби, верстати, будівельні механізми, сільськогосподарські машини, виробничий інструмент, вимірювальні та інші прилади. Витрати на придбання такого обладнання, що не потребує монтажу, відображається безпосередньо на рахунку 15 «Капітальні інвестиції» у міру надходження їх на склад для експлуатації [36].

Устаткування й будівельні матеріали, передані підряднику для монтажу й виконання робіт, списується із субрахунку 205 на рахунок 15 „Капітальні інвестиції” після підтвердження їх монтажу й використання.

На субрахунку 206 «Матеріали, передані в переробку» обліковуються матеріали, передані в переробку та які надалі включаються до складу собівартості отриманих з них виробів. Витрати на переробку матеріалів, які оплачуються сторонніми організаціями, відображаються за дебетом рахунків, на яких ведеться облік виробів, отриманих з переробки. На цьому субрахунку ТОВ «Наташа-Агро» обліковує основну частину виробничих запасів, які надалі визначаються в собівартість отриманих з них виробів [14].

На субрахунку 207 «Запасні частини» веде облік придбаних або виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, використаних для ремонту, заміненіх зношених частин машин, устаткування, транспортних засобів, інструментів, автомобільних шин, що знаходяться на складі та в обігу. На цьому субрахунку ведеться облік обмінних коштів за створеним ремонтним підприємством комплектом машин, устаткування, двигунів і агрегатів. Порядок створення, використання та обліку Обмінного фонду визначається чинним в Україні законодавством та відповідними установчими документами.

На субрахунку 208 «Матеріали сільськогосподарського призначення» Мінеральні добрива, отрутохімікати, що застосовуються для боротьби з хворобами сільськогосподарських культур і комахами-шкідниками, біологічні засоби, фармацевтичні препарати, хімікати, що застосовуються для боротьби з хворобами сільськогосподарських тварин. На цьому субрахунку також відображаються саджанці, насіння та корми (куплені та вирощені самостійно), які використовуються для вирощування, посіву та годування тварин

безпосередньо в господарстві. Даний субрахунок досліджуване підприємство не використовує.

На субрахунку 209 «Інші матеріали» ведеться облік відходів виробництва (обрубків, обрізків, стружки тощо), невиправного браку, матеріальних цінностей, одержаних від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали, палива або запасних частин (металообробт, зношених шин, бланків суворого обліку тощо) [33].

Для обліку виробничих запасів, що не належать підприємству, планом рахунків передбачено використання позабалансового рахунку 02 «Майно, що підлягає зберіганню» для обліку цінностей, які тимчасово знаходяться на підприємстві, не є його майном, довіреним, оброблено, встановлено, управляється довірою.

Позабалансовий рахунок 02 «Активи на відповідальному зберіганні» має такі субрахунки, що використовуються для обліку запасів:

022 «Матеріали, прийняті для переробки»;

023 «Матеріальні цінності на відповідальному зберіганні»;

024 «Товари, прийняті на комісію»;

025 «Майно в довірчому управлінні».

На позабалансовому субрахунку 022 «Матеріали, прийняті для переробки» Облік руху вхідних і вихідних матеріалів від замовників, прийнятих на переробку (наданої сировини), але не оплачених приймачем, та їх вибуття (у тому числі в інших матеріальних формах). Витрати на переробку або переробку сировини замовника обліковуються в книзі обліку виробництва (крім вартості сировини замовника).

На окремих субрахунках загального обліку можуть бути відкриті рахунки аналітичного обліку, що дозволить визначити їх загальну кількість та кожен вид окремо. (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналітичний облік виробничих запасів

Субрахунки рахунку 20 „Виробничі запаси”	Розріз аналітики
201 „Сировина й матеріали”	Від видів і груп сировини, місць зберігання та основних відповідальних осіб.
202 „Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби”	В частині заготівлі, місць зберігання та основних відповідальних осіб напівфабрикатів і комплектуючих виробів.
203 „Паливо”	За видом палива, місцем зберігання та основною відповідальною особою.
204 „Тара й тарні матеріали”	типів упаковки та відповідальних пакувальних матеріалів і речовин.
205 „Будівельні матеріали”	За видами (групами) та окремими об’єктами будівельних матеріалів.
206 „Матеріали, передані в переробку”	У розділі надаються дані про процесингову компанію та контролюються процеси обробки за відповідну вартість.
207 „Запасні частини”	Місця зберігання й однорідними групами.
208 „Матеріали сільськогосподарського призначення”	Групи та види сільськогосподарських матеріалів у їх номенклатурі.
209 „Інші матеріали”	За іншими видами та групами матеріалів.

*Джерело: Бабіч В.В., Сагова С.В. Фінансовий облік (облік активів) К. КДТЕУ, 2018.

Кожне підприємство відкриває аналітичний рахунок за кількістю, необхідною для управління виробництвом. На ТОВ «Наташа-Агро» така потреба обумовлена:

- їх кількості;
- складною організаційною та виробничою структурою підприємства;
- наявністю складів для їх зберігання.

На складах аналітичний облік виробничих запасів ведеться за допомогою карток складського обліку, на ТОВ «Наташа-Агро» картки складського обліку не ведуть.

Згідно статті 5 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дане підприємство самостійно формує облікову політику.

Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, прийнятих підприємствами для складання та подання фінансової звітності, тобто підприємства обирають певні та конкретні методи, форми та прийоми бухгалтерського обліку відповідно до їх поточної поведінки та характеристик корпоративна діяльність.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку підприємницької діяльності та за відображення фактів усієї господарської діяльності в первинних документах, реєстрах і звітності у встановлений термін покладається на власника або уповноважений ним орган (посадову особу) з управління підприємницькою діяльністю. Згідно закону послідовності ТОВ «Наташа-Агро» постійно з року в рік застосовує обрану облікову політику.

Важливою передумовою правильного обліку є своєчасний облік використання матеріалів у процесі виробництва. Налагоджений документообіг вихідних документів з обліку витрат виробничих запасів забезпечує необхідну інформацію для оперативного управління виробничим процесом і своєчасного контролю за її використанням.

На рівні суб'єктів господарювання існує поняття внутрішнього потоку виробничих запасів і фактичного їх відпуску для виробництва готової продукції.

Внутрішні переміщення включають переміщення виробничих запасів з одного складу на інший, їх повернення на склад та відпуск матеріалів з цеху на інші склади, але цей процес не зовсім такий самий, як фактичне використання фізичних активів. Підставою для списання таких виробничих запасів на собівартість продукції є відповідно оформлений первинний документ.

На думку проф. В.П. Завгороднього одним із важливих питань в процесі ведення обліку матеріальних запасів є вибір методу оцінки виробничих запасів. В інформаційній системі, вважає він, закладається декілька методик формування цін, які рекомендуються методологією бухгалтерського обліку в Україні.

Конкретний метод вибирається в залежності від вибраної політики обліку на підприємстві [28].

Вторинна облікова інформація відображається в обліковому реєстрі, який є засобом фіксації фактичних даних про господарську діяльність підприємства в бухгалтерському обліку. За умови автоматизації обліку виробничих запасів реєстр є зоною відображення облікової інформації, тобто надає користувачам систематизовані облікові дані в зручному вигляді. Це самостійний процес.

незалежний від етапу накопичення облікової інформації, а її узагальнення відбувається автоматично за допомогою ЕОМ.

Відомість витрачання матеріалів в розрізі кореспондуючих рахунків можна отримати на основі повної обробки масивів даних про надходження, рух та вибуття виробничих запасів, масиву бухгалтерських проводок. Ця відомість дає можливість бухгалтерії контролювати витрачання матеріалів [42].

Використовуйте стовпець надходження, передачі, вибуття, перелік елементів структури, стовпець бухгалтерського запису та «назва-прейскурант», щоб сформувати каталог інформації про списання матеріалів із назвами та номерами, розділеними за структурою. Ця відомість використовується для контролю витрат матеріалів за кожним окремим номенклатурним номером. Цей номер застосовується в усіх первинних документах обліку руху матеріалів. Застосування номенклатурних номерів сприяє запобіганню випадків пересортування і є обов'язковою передумовою автоматизованої обробки інформації під час обліку наявності руху й використання матеріалів [32].

Відображення обліку руху виробничих запасів у реєстрах здійснюється за допомогою форм Журналу 5 (5А), Відомості 5.1 аналітичного обліку запасів; оборотних відомостей по аналітичних рахунках виробничих запасів; Головної книги. Частина автоматизації бухгалтерського обліку включає підведення підсумків бухгалтерського обліку та складання звітів шляхом перенесення оборотних відомостей і даних з головної книги на баланси та рахунки обліку виробничих запасів у вигляді приміток до фінансової звітності.

Певною мірою ми вважаємо, що процедури ведення аналітичного обліку в програмному забезпеченні «1С: Бухгалтерія» можна визнати задовільними. Програма може працювати в локальних і зовнішніх мережах, а також на окремих робочих місцях. Така інформація одразу доступна, де б вона не була внесена до комп'ютерної бази даних. Для вдосконалення складського обліку на підприємстві необхідно склади забезпечити комп'ютерами, а також, щоб там знаходився спеціаліст, який б вносив своєчасно дані, зокрема кількісні

показники і первісну вартість виробничих запасів, в автоматизовану базу інформації [39].

Отже, облік виробничих запасів досліджуваних підприємств, з одного боку, повинен відповідати завданням точного відображення, групування, узагальнення та контролю даних про наявність, рухомість і використання сировини і матеріалів, а з іншого – вона повинна задовольняти потреби управлінського персоналу в постійно зростаючих вимогах до зручності обробки та використання інформації.

2.3. Облік операцій надходження і вибуття запасів на підприємстві

У світовій практиці використовуються дві системи обліку – переплетена та інтегрована. Система обліку з перемежуванням припускає, що управлінський облік і фінансовий облік використовують рахунки, які не відповідають один одному. Інтегрована система бухгалтерського обліку включає в загальний план рахунків управлінські рахунки, які будуть відповідати фінансовим рахункам.

Згідно до П(С)БО 9, запаси можуть вибувати в результаті:

- продажі;
- випуск у виробництво;
- випуск на сторону;
- здачі в експлуатацію;
- оплата понаднормової роботи;
- недостач;
- безоплатна передача іншим суб'єктам господарської діяльності;
- обміну на аналогічні активи.

Більшість товарно-матеріальних цінностей вилучається з підприємства через продаж за раніше підписаними договорами. Відпускати запаси до приймального підприємства відповідно до Накладної на відпук ТМЦ (документ №М-20), затвердженої наказом №263. Відповідно до цього товарно-транспортна накладна на вартість ТМЦ за типовою формою М-20 є підставою для списання

вартості ТМЦ для підприємства, що здійснює реалізацію, а для підприємства-одержувача підставою для списання вартості ТМЦ, видача. Це також є основою для дозволу експорту з підприємств-постачальників, а також їхніх складських, операційних та бухгалтерських записів.

Накладні на реалізацію матеріалів виставляються підприємством, що реалізує матеріали, у трьох примірниках. Підставою є договір (контракт), наказ, інші відповідні документи. Підписується особою, уповноваженою на реалізацію ТМЦ, та головним бухгалтером.

Перший примірник надається як супровідний документ підприємству-одержувачу товару і є підставою для відправлення. Другий залишається на складі підприємства-постачальника і є підставою для списання збутовою компанією вартості ТМЦ. Третя особа передає на пункт пропуску вартість вивезених ТМЦ за межі підприємства (філії, філії, самостійного підрозділу). Другий і третій примірники передаються уповноваженою службою до бухгалтерії для занесення в облік.

Виставляйте вартість ТМЦ для кожного вантажу. Для первинного обліку обсягів перевезених вантажів і транспортної роботи на автомобільному транспорті, як підстава для списання вартості ТМЦ з вантажовідправника і відправлення їх до вантажовідправника, використовується такий єдиний первинний транспортний документ типової форми вантажодержувача, а також використання між перевізником і замовником автомобільного транспорту:

- дорожній лист на вантажні автомобілі в міжнародних перевезеннях -

типова форма №1 (міжнародна);

- дорожній лист грузового автомобіля - типова форма №2 (діє у межах України);

- товаротransпортна накладна - типова форма №1-ТН;

- талон замовника - типова форма №1-ТЗ (при роботі автомобіля за погодинною формою оплати транспортних послуг).

Нагадаємо, що при сплаті податків продавцем податкові накладні виписуються у двох примірниках. Оригінал податкової накладної надається покупцю, копія залишається у продавця товарів (робіт, послуг).

У свою чергу, датою отримання податкової накладної є дата виникнення у платника податку права на податковий кредит.

Податкова накладна виписується на кожну поставку всього або частини товару. У разі якщо частина товару не містить окремої вартості, перелік (найменування) частково поставленого товару зазначається в додатку до податкової накладної в порядку, встановленому ЦПСУ, та включається до обліку при визначенні загального податкового зобов'язання.

Для підтвердження факту передачі вартості ТМЦ постачальники повинні виписувати рахунки та інші розрахунково-платіжні документи на підставі податкових накладних і товарно-транспортних накладних.

Ще одним обов'язковим документом при отриманні вартості ТМЦ є довіреність. Сировина, матеріали, паливо, запасні частини, товарно-матеріальні цінності, худоба, насіння, добрива, інструменти, товари, основні засоби та інші матеріальні цінності, а також нематеріальні активи, грошові документи та цінні папери покупцем або одноосібно представником одержувача, згідно з наказом

№ 99 безоплатна передача.

Тому, згідно з листом Національного банку України від 20.11.2000 р. №12-11/1363 "Про довіреність", якщо фізична особа отримує цінності від підприємства, довіреність для видачі цінностей фізичній особі не потрібна за умови, що у фізичної особи є паспорт або інший підтверджуючий документ, а також підтвердження державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності, основного підприємства компанії, документ для оформлення видачі цінностей (обов'язковий рахунок-фактура, транспортна накладна, номер, авторизація та дата видачі).

Надходження вартості ТМЦ зі своїх складів до інших структурних секторів (невикористані матеріали, відходи виробництва тощо) фактуруються. Вони видаються в двох примірниках студією, яка видає такі цінності.

Примірник накладної залишається в складі, який видає вартість ТМЦ, і є підтвердженням списання цих цінностей, інший примірник передається в склад-приймач і є документом для оприбуткування таких цінностей.

Головна документація для відпуску товарно-матеріальних цінностей у виробництво - лімітно-забірні картки типової форми №М-8 і №М-9 та накладні-вимоги. Стандартні форми лімітно-забірної картки М-8, лімітно-забірної картки М-9 та накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів М-11 затверджені Наказом №193.

Відповідно до нього лімітні карти використовуються для відпуску матеріалів, які часто використовуються у виробництві. Відділ постачання випишує картку на одне або декілька найменувань матеріалів у двох примірниках: один зберігається на складі, а другий передається в цех разом із відпущеними матеріалами.

У картці квоти збору зазначається кількість матеріалів, які повинні бути відпущені у виробництво протягом визначеного терміну (місяць, тиждень тощо), а також зазначається фактична кількість відпущених матеріалів.

Після кожного звільнення фіксується фактичний залишок ліміту, визначеного на даний період.

Лімітний залишок після кожного запису підтверджується адміністратором складу (в лімітній картці вантажоодержувача) та вантажоодержувачем (у лімітній картці складу).

В кінці місяця передати лімітно-інкасову картку в бухгалтерію для обліку матеріальних витрат.

Вони є контрольними документами за матеріаломісткістю. Порядок оцінки виробничих запасів відповідно до Д(С)БО 9 при відпуску запасів у виробництво, реалізацію та інше вибуття вони оцінюються за одним із таких методів.:

- визначена вартість відповідної одиниці зберігання запасів;
- середньозважена собівартість;
- вартість запасів першим надходженням - першим виходом (FIFO).

Відповідно до П(С)БО 9 середньозважена вартість одиниці запасів визначається діленням сумарної вартості залишків таких запасів на початок звітнього місяця та вартості, отриманої у звітньому місяці, на загальну суму отриманих запасів. на початок звітнього місяця та звітний місяць.

На досліджуваному підприємстві облік і контроль за надходженням та оприбуткуванням виробничих запасів, що надійшли на підприємство використовується журнал обліку вантажів, що надійшли.

Журнал ведеться відділом постачання при надходженні виробничих запасів на склад підприємства на підставі товарно-транспортних накладних, прибуткових ордерів і актів приймання матеріалів.

Крім того при оприбуткуванні запасів на підприємстві здійснюється їх ретельна перевірка за кількістю і якістю.

У разі відхилення цього надходження від кількості або якості, зазначеної в договорі та супровідних документах, комісія складає два примірники листа-передачі матеріалу та передає один примірник до відділу постачання або юридичного відділу. Надішліть лист-претензію постачальнику.

При купівлі товарно-матеріальних цінностей відповідальною особою оприбуткування здійснюється за прибутковим ордером, а документами, що підтверджують вартість придбаних товарно-матеріальних цінностей, є товарні накладні, путівки (ваучери), чеки.

Бухгалтерські записи, які складаються при надходженні запасів від підзвітних осіб, наведені в табл. 2.6.

Зазначається в операційному обліку після отримання відповідальною особою придбаних акцій

Таблиця 2.6

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
	Оприбутковано виробничі запаси, придбані підзвітною особою за готівку	201	372

2	Відображено суму податкового кредиту по ПДВ	64100	372
3	Оплачено за придбані виробничі запаси	312	301

*Джерело: Сопко В.В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [підручник] К. КНЕУ, 2004. – 260 с.

Коли надходить інвентар власного виробництва, він буде розміщений у накладній. Він складається головним відповідальним у двох примірниках, перший з яких є підставою для головного відповідального цеху (майстра) для списання товарно-матеріальних цінностей, а другий передається на склад для оприбуткування товарно-матеріальних цінностей. Наведено порядок обліку на момент отримання таких надходжень в табл. 2.7.

Якщо на дату складання балансу зменшилась ціна реалізації запасів через те, що вони пошкоджені, повністю або частково застаріли, то вони повинні бути уцінені і відображені в обліку та звітності за чистою вартістю реалізації[5].

Таблиця 2.7

Відображається на рахунку бухгалтерії підприємства
Отримано із запасів, вироблених власними силами підприємства

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Оприбутковано виробничі запаси, виготовлені власними силами	20	23

*Джерело: Несереженко Ж.К. Бухгалтерський облік промислових підприємств. Навч. пос. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 311 с.

Отже, переоцінку запасів слід проводити на дату балансу. Ця переоцінка трудомістка і не потребує проведення щокварталу, тому рекомендуємо проводити її в кінці календарного року (при складанні річного звіту).

По закінченні року досліджуване підприємство буде проводити інвентаризацію. Під час інвентаризації за запасами, що залишились, повинна визначатися чиста вартість реалізації і проводитися відповідна переоцінка запасів, а запаси, яких не має, будуть списані і віднесені на витрати [67].

Якщо ринкова вартість акції спочатку падає (і акція знецінюється), а потім зростає, акція може бути переоцінена лише до рівня первісної вартості.

Якщо чиста вартість реалізації амортизованих запасів згодом збільшується та перевищує їх собівартість, запаси оцінюються за рівнем первісної собівартості. Первісна вартість однойменних акцій може бути різною.

Вартість одних і тих самих запасів з різними початковими цінами, якщо чиста вартість реалізації нижча від первісної вартості, включається до собівартості призначених запасів за чистою вартістю реалізації.

Якщо товар був уцінений, то балансова вартість буде дорівнювати чистій вартості реалізації, а якщо товар не уцінювався – початковій вартості [3]. Незалежно від методу оцінки, застосованого при знищенні та переміщенні запасів, собівартість реалізації переоцінених запасів визначається їх балансовою вартістю.

Сума зносу запасів включається до складу витрат звітного періоду і одночасно обліковується на позабалансовому обліку. При відшкодуванні втрат від нестач і знецінення суми необхідно відображати на позабалансових рахунках.

Відображення суми уцінки „поза балансом” є важливим для накопичення інформації на випадок наступної дооцінки раніше уціненого товару.

Однак, П(С)БО 9 вимагає відображення суми уцінки на позабалансовому рахунку одночасно із відображенням суми повністю втрачених запасів [15].

Бухгалтерська звітність, у свою чергу, повинна містити дані, необхідні для оцінки наявних ресурсів підприємства (зокрема запасів) і змін, що відбулися в них, оцінки динаміки та перспективи зміни прибутку підприємства.

Після того, як запаси оприбутковані допускається їх відпуск зі складу. Відпуск матеріалів для внутрішніх потреб здійснюється за накладними – вимогами (на внутрішнє переміщення) матеріалів, актами – вимогами та заміну (додатковий відпуск) матеріалів.

При багаторазовому відпуску одних виробничих одиниць ТОВ «Наташа-Агро» використовує матеріальні ярлики і містить найменування, назву, кількість, ціну запасу [64].

Якщо виробничі запаси вибувають для виробництва та іншого вибуття відповідно до П(С)БО 9 Інвентаризація, пункт 16, вони оцінюються за одним із цих методів.

Відповідно до облікової ТОВ «Наташа-Агро», для всіх одиниць обліку запасів використовується лише метод визначення собівартості запасів.

Метод визначення вартості запасів використовується під час списання запасів, які не можна замінити іншими запасами, або коли запаси вивільнюються для виконання спеціальних замовлень і проектів.

За допомогою цього методу зміни вартості запасів збігаються з фактичними змінами, тому вартість вивільнених запасів і їх залишок обліковуються за фактичною собівартістю, яка є первісною вартістю отримання окремої одиниці.

Визначення вибору методу калькулювання ТОВ «Наташа-Агро» валовий і чистий прибуток більш надійні, ніж інші методи, оскільки вони базуються на фактичних витратах (Таблиця 2.8.).

Таблиця 2.8.

Відображення основних бухгалтерських питань вибуття виробничих запасів

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Виробничий інвентар використовується для виробничих потреб	25 "Виробництво"	20 "Виробничі запаси"
2	Виробничий інвентар використовується для загальновиробничих потреб	91 "Загальновиробничі витрати"	20 "Виробничі запаси"
3	Використовуються виробничі запаси для адміністративних потреб	92 "Адміністративні витрати"	20 "Виробничі запаси"
4	Використовуються виробничі запаси для потреб збуту	93 "Витрати на збут"	20 "Виробничі запаси"

5	Використовуються виробничі запаси для потреб не виробничих підрозділів	949"Інші витрати операційної діяльності"	20"Виробничі запаси"
6	Передано матеріали на переробку	206"Матеріали передані в переробку"	20"Виробничі запаси"
7	Використовуються виробничі запаси для виправлення браку	24"Брак у виробництві"	20"Виробничі запаси"
8	Використовуються виробничі запаси для капітального будівництва, яке здійснюється підприємством	151"Капітальне будівництво"	20"Виробничі запаси"
9	Використовуються виробничі запаси для виготовлення основних засобів	152"Придбання (виготовлення) основних засобів"	20"Виробничі запаси"
10	Нестачу товарно-матеріальних цінностей списано (якщо винні особи не виявлено)	947"Нестачі і втрати від списання цінностей"	20"Виробничі запаси"
11	Списано суму ПДВ	947"Нестачі і втрати від списання цінностей"	641"Розрахунки за податками"

Отже, якісна побудова обліку виробничих запасів у нафтопереробній галузі, удосконалення їх документообігу та інші фактори в умовах дії ринкових механізмів потребує часу на їх запровадження. Ефективний облік надходження виробничих запасів на цих підприємствах буде сприяти кращому використанню ресурсів [54].

РОЗДІЛ 3.

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

3.1. Застосування прийомів для проведення контролю за виробничими запасами на підприємстві

Внутрішнього господарського контролю на ТОВ «Наташа-Агро» властиві такі методичні прийоми, під час проведення інвентаризації матеріальних запасів здійснюється контроль забезпечення надійності їхнього зберігання, а саме:

а) стану охорони складських приміщень (укріплення дверей, наявність резервуарів, ґрат на вікнах і сигнальних пристроїв, реєстрація в журналі здавання об'єктів під охорону та їхнього приймання);

б) стану протипожежної безпеки;

в) дотримання санітарних норм, температурних режимів, порядку складування матеріальних цінностей;

г) забезпеченості складів вимірювальними приладами та технікою.

Перевірка закріплення матеріальної відповідальності за працівниками, які приймають, відпускають матеріальні запаси та забезпечують їхнє збереження.

При цьому методом обстеження у відділі кадрів підприємства треба перевірити особові справи щодо своєчасності укладення з усіма матеріально-відповідальними особами угоди про повну матеріальну відповідальність, а в бухгалтерії — наявність актів приймання-передавання матеріальних цінностей при звільненні з роботи одних та прийнятті на роботу нових працівників.

Перевірка дотримання працівниками встановлених правил щодо приймання і відпуску матеріальних запасів, своєчасності та правильності ведення записів у картках складського обліку.

Перевірка організації пропускнуої системи на підприємстві при ввезенні й вивезенні матеріальних цінностей (аналіз даних книги реєстрації перепусток, актів перевірки органів правопорядку, наказів про вжиті заходи з ліквідації порушень).

Інвентаризація матеріальних запасів

Систематизація даних про порушення з організації збереження матеріальних запасів дає можливість обґрунтувати критерії для вибору об'єктів інвентаризації під час проведення контрольного заходу підприємства з урахуванням конкретних матеріально відповідальних осіб, видів і номенклатури запасів, де найімовірніші нестачі, крадіжки, факти безгосподарності та витрачання матеріальних цінностей.

Для проведення контролю на ТОВ «Наташа-Агро», використовуються такі джерела інформації:

▪ первинні документи: господарські угоди на матеріально-технічне забезпечення, специфікації, прибуткові накладні, вимоги, лімітно-видаткові карти (відомості), рахунки-фактури, акти приймання матеріалів, квитанції тощо, звіти матеріально відповідальних осіб, реєстри прибуткових документів;

▪ облікові реєстри: книга реєстрації доручень на отримання матеріальних цінностей, журнал реєстрації вантажів, картки складського обліку, відомість 5.1 аналітичного обліку запасів, оборотні відомості за аналітичними рахунками в розрізі матеріально відповідальних осіб та відповідних синтетичних рахунків, журнали № 3, 5 і 5А, Книга головних рахунків з рахунків 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 25 «Напівфабрикати» і 23 «Виробництво».

Контролюючи повноту оприбуткування матеріальних цінностей, внутрішні документи підприємства порівнюють з документами постачальників, обліковими реєстрами на відповідність даних про назви постачальника, номер документа, дату, асортимент, ціну, кількість, вартість, ПДВ, суму до сплати.

Одночасно з перевіркою повноти оприбуткування матеріальних цінностей бухгалтер який відповідає за контроль на підприємстві вивчає правильність їхньої оцінки та переоцінки матеріальних запасів (дооцінки, уцінки).

Послідовність і основні напрями контролю операцій з витрачання матеріальних запасів на ТОВ «Наташа-Агро»:

1. Перевірка відповідності загального підсумку вибуття та залишків матеріалів на початок місяця в усіх структурних підрозділах (матеріально відповідальних особах) кредитовим оборотам та залишкам на кінець місяця за рахунками матеріальних цінностей (у розрізі субрахунків 201—209) у Книзі головних рахунків.

2. Перевірка операцій з відпуску запасів у виробництво охоплює:

а) перевірку документації таких операцій (у межах установлених лімітів за нормами, понад норми, при заміні матеріалів);

б) контроль обґрунтованості встановлених норм витрат на виробництво. Також проводиться вибіркова інвентаризація залишків виробничих запасів у складах.

3. Перевірка операцій з витрачання виробничих запасів на інші цілі:

а) невиробничі потреби підприємства;

б) при реалізації матеріалів іншим підприємствам, безкоштовної передачі окремим організаціям чи фізичним особам.

Одночасно з контролем повноти та достовірності первинних документів (накладних, розпоряджень адміністрації, довіреностей покупців, податкових накладних) треба перевірити, чи не занижені продажні ціни, чи правильно відображені ці операції в обліку на рахунках, пов'язаних із цим, обсягів нарахування ПДВ та визначення джерел відшкодування таких витрат.

Треба врахувати, що в аналітичному обліку виробничі запаси обліковуються за договірними, покупними цінами в розрізі їхньої номенклатури з відокремленням транспортно-заготівельних витрат на їхнє придбання за підгрупами матеріальних запасів.

Таким чином, щоб оцінити за фактичною собівартістю матеріальні витрати в розрізі їхнього фактичного цільового використання, треба розподіляти транспортно-заготівельні витрати щомісяця. Здійснюючи контроль, вивчається обґрунтованість включення витрат до складу транспортно-заготівельних, а потім, застосовуючи метод техніко-економічних розрахунків — правильність їхнього розподілу за місяць на залишок запасів на кінець місяця та на обсяг використаних запасів за напрямом витрачання (виробництво, невиробниче споживання, реалізація матеріалів, безкоштовна передача іншим організаціям).

Завершуючи документальну перевірку господарських операцій за вищевказаними напрямом визначається правомірність записів у первинних документах.

Основні порушення, які були проведені при контролі за запасами на ТОВ «Наташа-Агро»: невиробниче споживання; відсутність первинних документів, необґрунтовані виправлення за минулі звітні періоди.

Найбільш ефективному проведенню перевірки сприяє комплексне використання різних методів контролю. Наприклад, на утвердження достовірності розрахунків сум амортизації, і навіть податкових розрахунків використовується метод перерахунку. Метод інспектування дає змоги виявити відповідність записів на рахунках бухгалтерського обліку первинним документам з обліку нематеріальних активів. Щоб перевірити виконання необхідних процедур з обліку нематеріальних активів, застосовують такий метод, як спостереження.

Джерелами контролю є: облікова система, яка включає інформацію первинних та зведених документів і звітів; облікові реєстри синтетичного обліку; фінансова звітність; матеріали інвентаризацій, аудиторських перевірок, документальних перевірок; дані внутрішнього контролю та оперативну, податкову і статистичну звітність. Для отримання аудиторських доказів щодо відповідності структури й ефективності функціонування систем обліку та внутрішнього контролю виконують тести систем контролю.

Також було проведено формальну перевірку: аналіз активів і довідок попередніх перевірок та попереднього аудиту з питань перевірки достовірності, повноти її законності обліку виробничих запасів, витяг із наказу про облікову політику в частині обліку виробничих запасів, перелік матеріально відповідальних осіб, результати зіставлення даних документів з оплати постачальникам і документів на оприбуткування матеріальних цінностей.

Під час вивчення структури бухгалтерської служби підприємства було встановлено, що на підприємстві затверджено всі відповідні посадові інструкції.

Було проведено взаємну перевірку на відповідність залишків у Головні книзі залишкам у Балансі, Примітках до річної фінансової звітності, журнал-ордеру тощо.

3.2. Вплив облікової політики на систему управління виробничими запасами на підприємстві

Виникнення та формування облікової політики підприємств нерозривно пов'язано з розширенням існуючих видів діяльності та організаційноправових аспектів ведення бізнесу в умовах ринкових відносин сьогодення, наданням альтернативних варіантів вибору відповідно до нормативноправових актів щодо організації та ведення бухгалтерського обліку а також невідповідності та не врегулювання окремих питань обліку запасів зі сторони чинного законодавства.

Виробничі запаси є найбільш важливою і значною частиною активів підприємств всіх форм власності та галузей економіки, які займаються виробничо-господарською діяльністю. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності.

Слід зазначити, що на законодавчому рівні встановлено, що питання формування та затвердження облікової політики належить до компетенції самого підприємства. ТОВ «Наташа-Агро» дотримується основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Однією з головних вимог при формуванні методичної складової облікової політики є використання альтернативних варіантів з П(С)БО. Невпевне розуміння значення й завдань облікової політики суб'єктами господарювання щодо товарних запасів призводить до законодавчої неврегульованості багатьох питань в бухгалтерському обліку. Оскільки законодавчими і нормативними документами не передбачено єдиної методології формування облікової політики, тому підприємству надано право самостійно розробляти її положення згідно з вимогами Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» і НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Таким чином, питання формування облікової політики на підприємстві, в тому числі і щодо запасів, знаходиться виключно в компетенції самого суб'єкта господарювання. Основою для формування облікової політики щодо запасів є П(С)БО 9 «Запаси»

[23] та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів. Однак існує низка положень, наявність яких є обов'язковою при формуванні облікової політики для потреб бухгалтерського обліку в частині запасів, а саме:

- робочий план рахунків, який містить синтетичні та аналітичні рахунки, для формування системи бухгалтерського обліку з метою

відображення своєчасної та повної інформації в обліку та звітності;

- форми первинних облікових документів, що використовуються для відображення фактів господарської діяльності, для яких не передбачені типові форми документів, а також форми документів для внутрішньої облікової

звітності;

- правила документообігу та технології обробки облікової інформації;

вибір методу оцінки запасів;

- організація аналітичного обліку руху товарноматеріальних цінностей;

- затвердження посад, які відповідають за одержання та відпуск запасів;

- формування складу інвентаризаційної комісії та встановлення термінів проведення інвентаризації;

Порушення обліку виробничих запасів особливо часто виявляються при інвентаризаціях, а також при співставленні даних складського обліку, коли

виявляються нестачі й значні розбіжності за рахунок пересортування окремих видів матеріалів. Має місце й велика кількість помилок у первинних документах й облікових регістрах, що характеризують надходження і рух матеріалів. Дані

бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання.

Рекомендовано удосконалити оперативний й складський облік виробничих запасів на ТОВ «Наташа-Агро». Дані такої повинні бути відображені в наказі Про облікову політику підприємства. До складових системи формування та

управління документами в частині облікової політики зокрема належить:

- перелік первинних документів з обліку запасів;

- графік документообігу;

- порядок зберігання та утилізації документів;

Графік документообігу розробляється з метою вчасної та впорядкованої обробки первинних документів. Під час визначення порядку зберігання та утилізації документів слід прописати термін їх зберігання, відповідальних осіб та етапи процесу утилізації первинних документів. Зазначені складові відображають у вигляді додатків до наказу. Про облікову політику з обов'язковим посиланням на них в самому наказі.

Окремим питанням для розгляду є метод обліку транспортнозаготівельних витрат. В літературних джерелах висвітлені різні думки щодо даного питання, однак всі вони сходяться до двох варіантів:

– пряме включення ТЗВ до первісної вартості одиниці запасів, що купуються (для однорідних запасів);

– за середнім відсотком (при узагальненні суми транспортнозаготівельних витрат на окремому субрахунку з подальшим їх розподілом). ТОВ «Наташа-Агро» використовує пряме включення ТЗВ до первісної вартості одиниці запасів, що купуються.

Для вдосконалення обліку запропоновано підприємству обліковувати ТЗВ за середнім відсотком використати рахунок 29 «Транспортно-заготівельні витрати». На запропонованому рахунку відобразатимуться витрати на транспортування і завантаження матеріалів у транспортні засоби, витрати на зберігання виробничих запасів, витрати на утримання заготівельноскладського апарату, винагороди, сплачені посередницьким організаціям, через які придбані виробничі запаси, витрати на тару та інші.

До рахунку «Транспортно-заготівельні витрати» необхідно відкрити аналітичні рахунки в розрізі матеріалів та суб'єктів, що здійснюють доставку запасів.

При складанні наказу про облікову політику підприємству в мабутньому досліджуваному підприємству доцільно вказати наступне коло напрямів методологічних засад формування інформації про виробничі запаси:

– визначення об'єктів обліку виробничих запасів (одиниці обліку);

критерії визнання запасів активами;

- склад витрат, що не включають до первісної вартості витрат, а належать до витрат того періоду, в якому вони були здійснені; - порядок обліку відсотків

за користування позиками для придбання кваліфікаційних активів;

- оцінка запасів, отриманих в процесі ремонту, поліпшення та ліквідації основних засобів;

- оцінка надлишків запасів при інвентаризації; - методи обліку виробничих запасів;

- методика обліку та оцінки інших витрат, що входять до первісної вартості

методи оцінки вибуття та оцінка виробничих запасів на дату балансу;

- встановлення окремих норм виробничих запасів та виробничих запасів;

При розробці організаційно-технічної складової облікової політики підприємства щодо запасів необхідно сформувати перелік первинних документів типової форми, спеціалізованих первинних документів та документів, що підприємство розробляє власноруч.

Окрім цього має мати місце графік документообігу, що забезпечуватиме вчасне проходження документів по інстанціях підприємства. Слід приділяти особливу увагу аналітичному обліку, що є інформаційною базою для прийняття управлінських рішень.

Отже, формуючи облікову політику щодо запасів слід високремити наступні елементи: призначення та майбутні умови використання запасів, їх одиниця обліку, методи оцінки запасів при їх вибутті та обліку транспортнозаготівельних витрат, базу розподілу для транспортно-заготівельних витрат, а також при необхідності періодичність визначення середньозваженої собівартості одиниці запасів.

3.3. Узагальнення результатів контролю та прийняття управлінських рішень щодо оптимізації використання виробничих запасів

Завдяки управлінському обліку можна чітко визначити слабкі та сильні сторони підприємства, донести інформацію про стан оборотних активів на підприємстві до керівництва, виходячи з того що управлінська звітність може складатися за вимогою, можна керувати за кількістю запасів, що знаходяться в розпорядженні ТОВ «Наташа-Агро».

Дослідження в магістерській роботі буде носити рекомендаційний характер для ефективного ведення господарської діяльності бухгалтерського обліку. Хоча на етапі дослідження було виявлено скрупульозне ведення матеріальних запасів в розрізі палива, хоча така особливість прослідковується не по всім наявним на ТОВ «Наташа-Агро» матеріальним цінностям. Оптимізований облік за паливом на даний момент все фіксує датчиками, які передають інформацію по даному автомобілю вже безпосередньо в комп'ютер, що є доцільним способом контролю для запобігання крадіжок.

Надходження паливно-мастильних матеріалів на підприємство відбувається шляхом придбання за оплату коштами; безоплатного одержання; як внесок до статутного капіталу; при виявленні надлишків під час проведення інвентаризації. Крім того, підприємства фактично купують паливно-мастильні матеріали одним із таких способів:

1. За готівку: 1) купівля палива водієм підприємства в дорозі на різних АЗС за рахунок виданих йому під звітів коштів;
2. Безготівковий розрахунок: 1) перерахування суми передоплати з рахунка підприємства на рахунок роздрібного продавця – визначеної автозаправної станції (АЗС) без придбання талонів (з придбанням талонів); 2) перерахування суми передоплати з рахунка підприємства на рахунок роздрібного продавця – визначеної автозаправної станції (АЗС) з використанням карток;
- 3) купівля палива в оптових постачальників за наявності власних чи орендованих канистр та устаткування для його збереження і заправлення

автомобілів. Фактичне списання паливномастильних матеріалів здійснюється на підставі подорожніх листів. При цьому слід урахувати, що списанню підлягають не фактично витрачені паливно-мастильних матеріалів (залишок пального в баку додаванням кількості заправленого пального за вирахуванням залишку пального в баку після повернення автомобіля), а і нормативне, розраховане витрачання цих матеріалів.

Отже, витрати, пов'язані з технічною експлуатацією автотранспортних засобів, потребують глибокого дослідження їх складу та зв'язку з обсягами основної діяльності автотранспортних підприємств. Встановлення такого зв'язку дозволить побудувати оптимальний механізм розподілу таких витрат та їх включення до собівартості створюваної автотранспортної послуги. Особливої уваги заслуговують операції з руху, зберігання та витрачання паливно-мастильних матеріалів, адже частка їх у складі оборотних активів господарств є найбільшою.

Отже, норми палива затверджуються на самому підприємстві. Пропонуємо зробити прорахунок норми витрат палива за видами (бензин, дизель) з метою їх обґрунтування, що дасть можливість оптимізувати витрати палива для удосконалення облікової політики: посадова інструкція бухгалтера з обліку запасів, що дозволить визначити послідовність виконання функцій з обліку запасів. Проводити інвентаризацію палива періодично з метою системного контролю за роботою матеріально-відповідальних осіб, після проведення інвентаризації проводити контрольну перевірку обсягу.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

З огляду на цілі та завдання, визначені на початку дослідження було здійснено ряд заходів щодо вдосконалення окремих проблем фондового обліку та контролю підприємства, а також внесено пропозиції щодо вирішення конкретних проблем.

Теоретичні положення та проблеми обліку запасів потребують удосконалення та вдосконалення. У свою чергу, вирішення цих питань дозволить вивести на новий рівень якість побудови обліку запасів, що значно підвищить його роль в управлінні кожним вітчизняним підприємством.

По-перше, порівнюючи визначення резервів різними авторами, визначається важлива роль резервів у процесі суспільного виробництва. У законодавчих і нормативних документах використовуються різні назви категорій - «запаси», «матеріали» та інші терміни.

Рекомендовано розглядати виробничі запаси як набір предметів праці в бізнесі, основних і допоміжних матеріалів, а також даних, запасних частин, відходів, що підлягають переробці, контейнерів та інших матеріалів, призначених для одночасного використання у виробничому процесі та будь-якій іншій формі необхідні складські запаси в бізнесі, якщо вони повністю споживаються протягом операційного циклу.

Вивчено класифікаційний та оціночний стан поточного виробничого фонду. Зокрема, які критерії можуть використовувати компанії для визначення запасів. Узагальнено теоретичні та практичні питання обліку наявності, руху та вибуття виробничих запасів в умовах ринкових відносин. Рекомендується мати єдиний порядок оприбуткування запасів. З іншого боку, його рекомендується використовувати для відображення приросту виробничих запасів, отриманого з будь-якого джерела, включаючи витрати на поліпшення його стану.

Розроблена реками система обліку вітчизняних підприємств не відповідає вимогам ринку, а умови діяльності значно розширили сферу роботи із запасами. Вхідний вихідний документ є підставою для організації матеріального обліку,

що забезпечує первинний, поточний і наступний контроль за рухом, збереженням і використанням виробничих запасів на основі вихідної документації.

Завдяки широкому спектру об'єктів аналізу використання бухгалтерських комп'ютерних програм дозволяє ефективно вирішувати задачі аналітичного обліку виробничих запасів. Питання своєчасності щодо наявності запасів і даних про рух, отриманих на будь-яку звітну дату, автоматично вирішуються при використанні комп'ютеризованої форми обліку.

У першому розділі визначено економічну сутність виробничих запасів, їх класифікацію та роль у діяльності підприємства, проведено порівняльну оцінку виробничих запасів в Україні та за кордоном.

Ефективність управління запасами дуже важлива, особливо в бізнесі, де велика кількість матеріальних цінностей надходить до централізованого місця.

В умовах ринкової економіки особливо актуальним є підвищення рівня використання матеріальних ресурсів. Неналежні системи обліку призводять до неповного та несвочасного отримання звітних даних та іншої інформації. Проте на сьогоднішній день деякі принципові питання, особливо організація обліку виробничих запасів на складах, залишаються дискусійними та потребують

вдосконалення на місцях залежно від виробничої сфери та виду господарської діяльності.

Система бухгалтерського обліку, розроблена вітчизняними підприємствами роками, не відповідає вимогам ринку, а умови функціонування значно розширили сферу роботи із запасами. Вхідний вихідний документ є підставою для організації матеріального обліку, що забезпечує первинний, поточний і наступний контроль за рухом, збереженням і використанням виробничих запасів на підставі вихідної документації. Оригінали документів щодо руху запасів повинні бути ретельно складені, на них повинні міститися всі підписи оператора або осіб, які здійснили операцію, а також коди відповідних об'єктів обліку. Контроль за дотриманням системи обліку передачі матеріальних

ресурсів повинні здійснювати головний бухгалтер та керівники відповідних підрозділів.

Вивчення того, як запаси визначаються як економічні категорії, допомагає сформулювати концепцію. Інвентар - це такі активи:

- утримувані для подальшого продажу за нормальних умов господарської діяльності;

- у процесі виробництва для подальшої реалізації продукції виробництва;

- для споживання під час виробництва.

Для збільшення ефективності застосування виробничих запасів ТОВ «Наташа-Агро» та для своєчасного визначення рівня забезпеченості необхідними матеріалами та економічної ефективності оборотності виробничих запасів рекомендується використовувати метод аналізу раціонального використання виробничих запасів.

У другому розділі визначено організаційно-економічну характеристику досліджуваного підприємства. Охарактеризовано основні документи щодо виробничих запасів та їх руху на підприємстві. Розглянуто облік наявності та структури запасів, проведено перевірку ефективності використання підприємством товарно-матеріальних ордерів та виробничих запасів.

З проведеного в другому розділі дослідження, можна зробити висновок, що саму високу собівартість реалізованих товарів отримуємо при застосуванні методів ідентифікованої собівартості та ФІФО.

Найбільш низьку собівартість та високий дохід отримуємо при використанні методу ФІФО в результаті низьких цін придбання у майбутньому періоді. Якщо розглядати оцінку запасів з точки зору чистої реалізаційної вартості запасів, відображених в балансі за станом на визначену дату, то залишки запасів, які оцінені методом середньозваженої собівартості, будуть найбільш вірогідними [51].

Враховуючи, що одним із принципів бухгалтерського обліку є принцип обачності, запропонована зміна оцінки вартості запасів на основі оцінки вартості

запасів має, з одного боку, унеможливити завищення оцінки активів і доходів підприємства.

Тобто фінансова звітність і баланс повинні відображати його фактичний фінансовий стан. З іншого боку, розглядаючи стан забезпечення ефективної управлінської діяльності, можна виділити три основні вимоги, яким має відповідати бухгалтерський звіт. У свою чергу, бухгалтерська звітність повинна містити такі обов'язкові дані:

- а) прийняття управлінських рішень у сфері інвестиційної політики;
- б) оцінити динаміку та перспективи зміни прибутку (виручки)

підприємства;

в) оцінити ресурси компанії, включаючи запаси, зміни, які в них відбулися, і наскільки ефективно вони використовуються.

У зв'язку з цим розуміння та значущість впливу оцінки запасів та обліку в бухгалтерському обліку має велике значення для управління та прийняття рішень у господарській діяльності підприємства, оскільки такі концепції забезпечують відносно об'єктивну основу для реальної ситуації.

Запровадивши запропоновані зміни в бухгалтерському обліку придбання акцій, оцінивши їхню фактичну вартість без урахування побічних витрат, пов'язаних із самим процесом придбання, та вибравши ефективний метод оцінки відчуження цих акцій, компанія буде здатна приносити додатковий прибуток і вивільняти обігові кошти. У даній роботі досліджено загальну методичку контролю виробничих запасів на підприємствах, ознайомлено з сутністю, завданнями та методами контролю виробничих запасів.

Отже, на даному етапі можна з упевненістю сказати, що запаси кожного підприємства також є активом (товаром), призначеним для продажу в ході звичайної діяльності; у процесі виробництва для подальшої реалізації виробленого продукту, (незавершене виробництво); зарезервовано для використання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудит (теорія, методика, збірник завдань). З. В. Гуцайлюк, Я. В. Мех., М. Т. Щирба Тернопіль. Економічна думка, 2002. 190 с.
2. Аудит. Теорія і практика. Навчальний посібник. За ред. Загородній А. 2004 р. 452 с.
3. Білоусова, І. Проблеми обліку та оцінки виробничих запасів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2009. № 4. С.3.
4. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: роздуми вченого. Житомир. ПП "Рута", 2001. 100с.
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир. ЖІТІ, 2001. 672с.
6. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку. В 2-х частинах. Ч. II навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" . Житомир: ПП "Рута", 2001. 512с.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит". Житомир. ЖІТІ, 2000. 640 с.
8. Бутинець, Ф. Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». Житомир. ПП «Рута», 2003. С. 544.
9. Бухгалтерський облік . Ф.Ф. Бутиця: конспект лекцій, навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутиця. Житомир: ЖІТІ, 2001. 288 с
10. Бухгалтерський облік і нормативна база. Уклад. С. Іляшенко. Х. Фактор, 2001. 264 с
11. Бухгалтерський облік та звітність в Україні. Збірник нормат-правових актів .Уклад. М.І. Камлик. К. Атика, Літера ЛТД, 2001. с. 752.
12. Бухгалтерський облік у документах: навчальний посібник. Л.М. Чернелевського. К.Пектораль, 2005. 396 с.
13. Бухгалтерський облік у сільському господарстві. Ф.Ф. Бутиця: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Бутиця та к.е.н., доц.. М.М. Коцупатрого. Житомир: ПП "Рута", 2003.-512 с.
14. Бухгалтерський облік: історичний аспект. Результати дисертаційних досліджень Житомирської наукової бухгалтерської школи. Монографія. Житомир. ЖДТУ, 2006. 620 с.
15. Бухгалтерський облік: фінансовий та внутрішньогосподарський / за ред.. проф., доктора економічних наук В.В. Сопка та Бойка О.В.: К. «Фенікс», 2003 468 с
16. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності „Облік і аудит” вищих навчальних закладів / за редакцією проф. Ф. Ф. Бутиця. - 5-е вид., доп. і перероб.. Житомир. ПП «Рута», 2003. 726с.

17. Бухгалтерський фінансовий та внутрішньогосподарський облік в галузях системи переробної промисловості АПК (на основі національних стандартів) / за ред. проф., д-ра екон. наук В.В. Сопка та О.В. Бойка: К. «Фенікс», 2001. 468 с.

18. Василик О.Д. Теорія фінансів: підручник. К. 2001. 416 с.

19. Вахітова, О. В. Аудит ефективності системи управління запасами підприємства. Буковинська державна фінансова академія. 2010. URL : http://www.rusnauka.com/9_DN_2010/Economics/61130.doc.htm (дата звернення: 25.09.2023 р.)

20. Вказівками щодо організації бухгалтерського обліку в Україні, затвердженими наказом Міністерства фінансів України від 19 листопада 1996 р. №244. Бухгалтерський облік і аудит. 200. №1. С 48-62.

21. Гавриловська, Л. М. Фінансовий облік: навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. К. КНЕУ, 2006. 320 с.

22. Гетьман О.О. Економіка підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, Центр навчальної літератури, 2006. - 488с.

23. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади і коментарі.: практичний посібник. К. Лібра, 2001. 840 с.

24. Голов С.Р. Управлінський облік. Підручник. К. Лібра, 2003. 704 с

25. Голов С.Ф., Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі. Практичний посібник. К. Лібра, 2001. 840 с.

26. /Голов, С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: зміни та поширення. *Бухгалтерський облік і аудит*, 2013. № 8/9. 43 – 55.

27. Грабова Н.М., Облік основних господарських операцій в бухгалтерських проводках. К.2001.

28. Гринів Б.В. Бухгалтерський облік і аудит. К. 2008,

29. Данілочкіна О. В. Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum (дата звернення: 13.07.2023 р.).

30. Девачук Л. П., Теоретичні основи та практика бухгалтерського обліку: Навч. посібник. Ч. 1. Х. ТОВ "Одісей", 2001. 496 с.

31. Довідник з бухгалтерського обліку / за ред. Ценкпер Н.Л Ужгород "ІВА" 2000. 356 с.

32. Дорош Н. І. Аудит: методологія і організація К. Т-во "Знання", КОО, 2001. 402 с.

33. Дубініна М. В. Сутність виробничих запасів як складової частини процесу виробництва. Тенденції та закономірності розвитку обліково-аналітичного забезпечення в Україні. Тези доповідей вузівської науково-практичної конференції. Миколаїв. НУК, 2007. 156 с.

34. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.1. / за ред. В.С.Мочерний. К. Видавничий центр „Академія”, 2000. 864 с.

35. /Економічний аналіз господарської діяльності. Івашенко В.І., Брлюх М.А., К. ЗАТ "НІЦЛАВА", 2003. 204с.

36. Економічний аналіз: Навч. Посібник. М.А.Болотюх, В.З.Бурчевский, М.І.Горбатов / за ред. акад. НАНУ, проф.. М.Г. Чумаченка К.КНЕУ, 2001. 540 с.

37. Енциклопедія бухгалтерського обліку / Римма Грачова -К.: - Галицькі контракти, - 2004.-831 с

38. Зубілевич С. «Бухгалтерський облік і аудит». С. Зубілевич 2008І, ст.3-10.

39. Зубілевич С. Я., Основи аудиту. К. Ділова Україна, 1996. 374 с.

40. Іваненко В.М. Курс економічного аналізу: Навчальний посібник. К. Знання. Прес, 2000. 207 с.

41. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: Навч.-метод. Посібник для самостійного вивч. дисципліни. К. КНЕУ, 2003. 263с.

42. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник. [2-ге вид.] К.:МАУП, 2000.

43. Інструкція «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» від 21.12.1999р. *Бухгалтерський облік і аудит*, 2000. №1. - С. 14-64

44. Інструкція з бухгалтерського обліку податку на додану вартість. Затв. Наказом Міністерства фінансів України №141 від 01.07.97 р. Вісник Податкової служби України 1997. №10. С.7-14.

45. Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів та документів і розрахунків затверджена наказом Міністерства Фінансів України від 11.08.94р. №69 *Бухгалтерський облік і аудит*, 2000. №1. С. 87-104

46. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. К. Знання, 2000. 378с.

47. Костенко Н. Провадимо інвентаризацію запасів. *Податковий та бухгалтерський облік (укр.)* 2005 №88 с. 14-18

48. Костенко, Н. Провадимо інвентаризацію запасів [Текст] *Податки та бухгалтерський облік*, 2005. № 88. С.14-18

49. Кужельний М. В., Теорія бухгалтерського обліку. Підручник. К. КНЕУ, 2001. 334 с.

50. Кулаковська Л. П. Основи аудиту. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. К. "Каравела", Львів. "Новий світ 2000", 2002. 504 с

51. Кулаковська Л. П. Основи аудиту: Збірник задач і вправ навч. посіб. для студентів спец. 7.050106 "Облік і аудит". Житомир. ЖІТІ, 1999. 480 с

52. Лень В.С., Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика. Начальний посібник. К. Центр навчальної літератури, 2006. 556с.

53. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник. К. Вид-во "Центр навчальної літератури", 2005-528 с.

54. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом МФУ від 30.09.2003 р. №561. *Все про бухгалтерський облік* 2000. № 86 С.47-48.

55. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000: [перекл. з англ. За ред. С. Ф. Голова] К. Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. — 1272 с

56. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99р. № 246. *Все про бухгалтерський облік*. 2000. № 86 С.47-48.

57. Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : затверджене наказом МФУ від 27.04.2000 р. № 92. // *Все про бухгалтерський облік* 2000. № 84 С.54-73.

58. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник. Ф.Ф. Бутинець [2-е вид. доп і перероб.] Житомир: ЖІТІ, 2001. 576с.

59. Павлюк І. Проблеми бухгалтерського обліку виробничих запасів, товарів та пропозиції щодо їх вирішення. *Бухгалтерський облік і аудит (укр.)* – 2000. №6 с. 40-57

60. Пархоменко В. М. Реформування бухгалтерського обліку в Україні: План рахунків. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку? Луганськ. 2005р.

61. Пархоменко В.М. «*Бухгалтерський облік і аудит*» 2007, №1. ст..3-20

62. Пилипенко І.І. Основи бухобліку за міжнародними стандартами: Навчальний посібник. К. 2001. 184 с.

63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати»: затв. Наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99р. № 87. *Все про бухгалтерський облік*. 2000. № 86 С. 14-17.

64. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Тернопіль. Економічна думка, 2001. 454 с.

65. Про внесення змін до Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" : Закон України від 20 серпня 2014 року № 375 / Верховна Рада України - URL : <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 28.05.2023р.).

66. Про внесення змін до статті 5 Закону України Про податок на додану вартість : Закон України від 5 грудня 1997 р. за № 698/97-ВР // *Голос України*. 1997. 25 грудня./ Верховна Рада України - URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.

67. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи": затверджене наказом МФУ від 18.11.05 р. № 790. // *Все про бухгалтерський облік* 2000. № 84 С.27-38.

68. Про оподаткування прибутку підприємства : Закон України від 22.05.97 р. №238/97-ВР (зі змінами і доповненнями) / Бібліотека «*Все про бухгалтерський облік*». № 4. С. 476-507.

69. Пушкар М.С. Фінансовий облік. Підручник. Тернопіль. Карт-Бланш, 2002. 628 с.

70. Сахарцева І. І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами Національних стандартів України: Навч. посібник. К. Кондор, 2003. 614 с.

71. Сопко В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. Тернопіль, Астон, 2005. 496с..

72. Сопко В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник. [3-вид.перероб. і доп.] К. КНЕУ, 2000.-578 с.

73. Сопко В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. Підручник. К. КНЕУ, 2000. 260с.

74. Сук Л. Оцінка в бухгалтерському обліку. *Бухгалтерія в сільському господарстві*, 2005. №5. С 3-4.

75. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. [5-те вид., допов. й переробл.] К. А.С.К., 2000. 784с.

76. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України. Підручник [5-е вид. доп. і перероб.] К. А.С.К., 2000. 784с.

77. Ткаченко В. М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України/ Інвентаризація виробничих запасів. Облік результатів. Інвентаризація. URL: <http://www.library4u.org-ua/book/6/241.html>. (дата звернення 16.06.2023 р.).

78. Харитоновна А. Запаси: обліковуємо правильно. *Баланс*, 2007. № 45. – С. 4-5.

79. Цвентарна В. Питання ведення обліку виробничих запасів на підприємстві. URL: <http://sophus.at.ua> 86.

80. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік. Посібник. К. Видавничий центр „Академія”. 2002. 672 с.

81. Чернелевський Л.М. Економічний аналіз на підприємствах промисловості і торгівлі. Підручник. К., 2003. 312 с.

82. Чудовець, В. В. [Текст] Виділення етапів інвентаризаційного процесу як важлива передумова створення ефективної методики проведення інвентаризації. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2005 № 11 С. 92-97.

83. Чумаченько Н. Г. Економічний аналіз/ Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2003. 556 с.

84. Шамота, П. М. Вдосконалення методів оцінки вибуття виробничих запасів. Економічні погляди: теорія і практика. Збірник тез наукових робіт міжнародної науково-практичної конференції (3-4 лютого 2012 р.). Одеса. У 2-х частинах. «Центр економічних досліджень і розвитку», 2012. Ч. II. с. 28- 31.

85. Шара С. Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах та організаціях : навчальний посібник. Київ “Центр учбової літератури”, 2011. – 440 с.

86. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К. Каравела, 2004. 568 с.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Н **ДОДАТКИ**

Н

Н _ _ _ _ _

НУБІП України

Додаток А

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Наташа-Агро"**
Територія **ЧЕРНІГІВСЬКА**
Організаційно-правова форма господарювання **Товариство з обмеженою відповідальністю**
Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур**
Середня кількість працівників **437**
Адреса, телефон **Ціганівка, буд. 27, с. НОВА БАСАНЬ, БОБРОВИЦЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРНІГІВСЬКА обл., 17461** 25610
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (грн.) **31 грудня 2022**
за КМД **17**
за КОПФІ **248**
за КВЕД **01.11**

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2022** р.

Форма №1 Каз за ДКУД **1801001**

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
І	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	775	549
первісна вартість	1001	1 187	998
накопичена амортизація	1002	412	449
Незавершені капітальні інвестиції	1005	17 408	16 854
Основні засоби	1010	385 586	414 188
первісна вартість	1011	758 893	859 010
знос	1012	373 307	444 822
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	2 081 564	5 081 564
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 485 333	5 513 155
II. Оборотні активи			
Засади	1100	333 448	452 356
виробничі запаси	1101	127 406	122 495
незавершене виробництво	1102	154 761	246 141
готова продукція	1103	51 132	79 625
товари	1104	148	4 095
Поточні біологічні активи	1110	2	2
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	91 155	566 542
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	178 677	80 984
у бюджеті	1135	31 324	22 554
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	994 471	395 795
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	38 369	289 010
готівка	1166	1	8
рахунки в банках	1167	38 368	289 002
Витрати майбутніх періодів	1170	56 299	54 744
Частка перестраховика у страхових резервах:			
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

Продовження додатку А

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	5 742	3 706
Усього за розділом II	1195	1 729 487	1 865 693
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	1 125	948
Баланс	1300	4 215 945	7 379 796

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	50 324	50 324
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал учасників	1405	38 792	38 789
Додатковий капітал	1410	351	216
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 448 244	3 297 550
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	2 537 711	3 386 879
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	18 630	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	137 819	182 843
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Пенсійне фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інших страхових резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	156 449	182 843
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	354 924	315 628
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	26 476	-
товари, роботи, послуги	1615	54 329	203 010
розрахунками з бюджетом	1620	2 130	4 812
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	887	853
розрахунками з оплати праці	1630	2 725	3 788
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	49 386	6 238
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	9 453	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	2 882	4 969
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1 018 893	3 270 776
Усього за розділом III	1695	1 521 785	3 810 074
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
У Чисті необоротні активи недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	4 215 945	7 379 796

Головний бухгалтер

Головний бухгалтер

Заступник керівника територіально-територіальних одиниць та територій територіальних громад.

Свідчить про це в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Мороз Олександр
Петрович
ЄП Павлич
Інна
Миколаївна

Мороз Олександр Петрович

Павлич Інна Миколаївна

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Наташа-Агро"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число) 2022 | 12 | 31
за ЄДРПОУ 35052335

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2022 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	9 614 687	1 019 244
Повернення податків і зборів	3005	-	10
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	97	115
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	83 301	514 123
Надходження від повернення авансів	3020	5 122	54 854
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	19 305	2 524
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(341 012)	(376 653)
Праці	3105	(52 414)	(64 203)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(14 545)	(17 622)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(44 983)	(67 443)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(44 983)	(67 443)
Витрачання на оплату авансів	3135	(427 167)	(518 636)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(5 475 731)	(10 358)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(53 256)	(159 189)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	3 313 404	376 766
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Продовження додатку Б

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(3 000 000)	(586 600)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-3 000 000	-586 600
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від: Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	101 996	226 908
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	6 100 069
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	156 468	198 843
Сплату дивідендів	3355	(9 453)	(134 032)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(11 351)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(161)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неkontrolьованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(5 977 430)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-64 086	5 321
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	249 318	-204 513
Залишок коштів на початок року	3405	38 369	244 376
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	1 323	(1 494)
Залишок коштів на кінець року	3415	289 010	38 369

Керівник

Мороз
Олександр
Петрович

Мороз Олександр Петрович

Головний бухгалтер
Павлиц
Інна
Миколаївна

Павлиц Інна Миколаївна

НУБІП України

Додаток В

Підприємство **Товариство з обмеженою відповідальністю "Наташа-Агро"** за ЄДРПОУ **35052335**

Дата (рік, місяць, число) **2023 | 01 | 01**

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2022

Форма № 2 Код за ДКУД **1801003**

КОДИ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 938 294	1 419 472
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(759 532)	(666 760)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	1 178 762	752 712
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	38 945	42 246
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(26 323)	(28 173)
Витрати на збут	2150	(130 305)	(101 759)
Інші операційні витрати	2180	(163 984)	(25 226)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	897 095	639 800
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	1 484	2 526
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(15 649)	(13 149)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(33 628)	(3 225)
вплив (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатку В

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	849 302	625 952
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	849 302	625 952
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	849 302	625 952

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 053 086	911 290
Витрати на оплату праці	2505	70 032	81 992
Відрахування на соціальні заходи	2510	14 335	16 415
Амортизація	2515	77 210	77 300
Інші операційні витрати	2520	680 854	469 913
Разом	2550	1 895 517	1 556 910

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Олександр
Патрушкін
Б.П. Овечко
Іван
Миколайович

Микола Олександрович Пестович

Павло Іван Миколайович

Додаток Г

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України
29.11.2000 № 302 (у редакції наказу Міністерства фінансів України
від 28.10.2003 № 602)

Дата (рік, місяць, число)
за СДРОУ
за КАТОТГ
за СПОДУ
за КОПФ
за КВЕД

2022	12	
35052335		
UUA74040270010056465		
240		
01.11		

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Нагішня-Агро"
 Територія ЧЕРНІВЦЬСЬКА
 Орган державної управиління
 Організаційно-правова форма (встановлююваний) товариство з обмеженою відповідальністю
 Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і ячменя озимих культур
 Одиниця виміру: тис.грн.

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за 2022 рік

Форма №5

Код за ДКУД

1801008

Групи нематеріальних активів	Код рід.	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизація за рік	Втрати від записання корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		перисна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		перисна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація	перисна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація			перисна (переоцінена) вартість	накопичена амортизація		
													6	7
Права користування природними ресурсами	010													
Права користування майном	010	713					201						512	
Права на комерційні наймачення	030													
Права на об'єкти промислової власності	040													
Авторське право та суміжні з ним права	050	77	77										77	77
Інші нематеріальні активи	070	397	335	12					37				409	372
Разом	080	1187	412	12			201		37				998	449
Гудвіл	090													

З рядка 080 графа 14 вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (081) -
 вартість оформлених у заставу нематеріальних активів (082) -
 вартість створених підприємством нематеріальних активів (083) -
 З рядка 080 графа 5 вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільового фінансування (084) -
 З рядка 080 графа 15 накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності (085) -

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рід.	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка -)		Вибуло за рік		Нараховано амортизація за рік	Втрати від записання корисності за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року		з того чис-ля			
		перисна (переоцінена) вартість	мік		перисна (переоцінена) вартість	мік	перисна (переоцінена) вартість	мік			перисна (переоцінена) вартість	мік	перисна (переоцінена) вартість	мік	перисна (переоцінена) вартість	мік	перисна (переоцінена) вартість	мік
Безцільні ділянки	100	11579											11579					
Господарські земельні ділянки	105																	
Капітальні витрати на поліпшення земель	110							1595					5030	35072				
Машини та обладнання	120	58741	54377				2307	1385	21934				158061	123658				
Транспортні засоби	140	23582	22341	47741			1243	748	80181				612100	272664				
Інв.струмтін. прилад. інвентар (меблі)	150	212	4474	563			1619	1094	120				4117	1170				
Тварини	160																	
Інвестиційні вкладення	170																	
Інші основні засоби	180																	
Бюджетні фонди	190																	
Матеріальні необоротні матеріальні активи	200	8825	8825				1628	1829	1929				728	6928				
Тимчасові (нетитульні) споруди	210																	
Природні ресурси	220																	
Інвентаризація	230																	
Предмети прокату	240																	
Інші необоротні матеріальні активи	250		995						1145				6194	2140				
Разом	260	11581	17387	107111					7170				85010	444022				

З рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують обмеження правомочностей (261) -
 вартість оформлених у заставу основних засобів (262) -
 залишкова вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо) (263) 13022
 первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів (264) 148164
 основні засоби арендованих (лізинг) (цілжизні) майнових комплексів (2641) -
 З рядка 260 графа 8 вартість основних засобів, призначених для продажу (265) 584
 залишкова вартість основних засобів, утрачених унаслідок надзвичайних подій (2651) -
 З рядка 260 графа 5 вартість основних засобів, придбаних за рахунок цільового фінансування (266) -
 Вартість основних засобів, що виліт в операційну оренду (267) -
 З рядка 260 графа 15 мік основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності (268) -
 З рядка 105 графа 14 вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю (269) -

Продовження додатку Г

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року
1	2	3	4
Капітальні будівництва	280	18	77
Придбання і виготовлення основних засобів	290	110775	16043
Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів	300	4717	734
Придбання і створення нематеріальних активів	310	12	-
Придбання (вироджування) довгострокових біологічних активів	320	-	-
Інші	330	-	-
Разом	340	115514	16854

З рядка 340 графа 3 капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість (341) = _____
 фінансові витрати, включені до капітальних інвестицій (342) = _____

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рядка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
1	2	3	4	5
А. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:				
асоційовані підприємства	350	-	5081564	-
дочірні підприємства	360	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-
Б. Інші фінансові інвестиції в:				
частки і паї у статутному капіталі інших підприємств	380	-	-	-
акції	390	-	-	-
облігації	400	-	-	-
інші	410	-	-	-
Разом (роzd.А + роzd.Б)	420	-	5081564	-

З рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені:
 за собівартістю (421) - _____
 за справедливою вартістю (422) - _____
 за амортизованою собівартістю (423) - _____

З рядка 1160 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Поточні фінансові інвестиції відображені:
 за собівартістю (424) - _____
 за справедливою вартістю (425) - _____
 за амортизованою собівартістю (426) - _____

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рядка	Доходи	Витрати
1	2	3	4
А. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440	-	-
Операційна курсова різниця	450	19220	159312
Реалізація інших оборотних активів	460	1237	681
Штрафи, пені, неустойки	470	-	8
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	-	-
Інші операційні доходи і витрати	490	18488	3983
у тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	7
непродуктивні витрати і втрати	492	X	-
Б. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиціями в:			
асоційовані підприємства	500	-	-
дочірні підприємства	510	-	-
спільну діяльність	520	-	-
В. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивіденди	530	-	x
Проценти	540	x	12254
Фінансова оренда активів	550	-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560	-	3395
Г. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570	-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580	-	-
Результат оцінки корисності	590	-	-
Неопераційна курсова різниця	600	-	-
Безоплатно одержані активи	610	135	x
Списання необоротних активів	620	x	1357
Інші доходи і витрати	630	1349	32271

Товарообмінні (бартерні) операції з продукцією (товарами, роботами, послугами) (631) = _____

Частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними (бартерними) контрактами з пов'язаними сторонами (632) = _____ %

З рядків 540-560 графа 4 фінансові витрати, включені до собівартості активів (633) = _____

Продовження додатку Г

VI. Грошові кошти

Найменування показника	Код рядка	На кінець року
1	2	3
Готівка	640	8
Поточні рахунки в банках	650	289002
Інші рахунки в банках і акредитиви, лізинг клієнта	660	-
Грошові кошти в дорозі	670	-
Еквіваленти грошових коштів	680	-
Разом	690	289010

З рядка 1090 гр. 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) Грошові кошти, використанні яких обмежено (691) _____

VII. Забезпечення і резерви

Види забезпечення і резерви	Код рядка	Залишок на початок року	Збільшення за рік		Використано у звітному році	Сторновано невикористану суму у звітному році	Сума очікуваного влискування витрат ішою стороною, що втрачено при оцінці забезпечення	Залишок на кінець року
			нараховано (створено)	дозаявки відраховування				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Забезпечення на виплату відступок працівникам	710	2882	4706	-	2619	-	4969	4969
Забезпечення наступних витрат на додаткове пенсійне забезпечення	720	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання гарантійних зобов'язань	730	-	-	-	-	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на реструктуризацію	740	-	110525	-	110525	-	-	-
Забезпечення наступних витрат на виконання зобов'язань щодо об'єктивних контрастів	750	-	-	-	-	-	-	-
	760	-	-	-	-	-	-	-
	770	-	-	-	-	-	-	-
Резерв сумнівних боргів	775	-	7	-	-	-	-	7
Разом	780	2882	115238	-	113144	-	4969	4976

VIII. Запаси

Найменування показника	Код рядка	Балансова вартість на кінець року	Переоцінка за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	уцінка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	1704	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	-	-	-
Паливо	820	28314	-	-
Тара і тарні матеріали	830	2339	-	-
Будівельні матеріали	840	157	-	-
Запасні частини	850	25486	-	-
Матеріали сім'яногосподарського призначення	860	54063	-	-
Поточні біологічні активи	870	2	-	-
Малочітні та швидкозношувальні предмети	880	432	-	-
Незавершене виробництво	890	246141	-	-
Готова продукція	900	79625	-	-
Товари	910	4095	-	-
Разом	920	452358	-	-

З рядка 920 графа 3 Балансова вартість запасів:
 відображених за чистою вартістю реалізації (921) _____
 переданих у переробку (922) _____
 оформлених в заставу (923) _____
 переданих на комісію (924) _____
 Активи на відповідальному зберіганні (позабалансовий рахунок 92) (925) _____
 З рядка 1200 графа 4 Балансу (Звіту про фінансовий стан) запаси, призначені для продажу (926) 441 _____

* визначається за п. 28 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси".

Продовження додатку Г

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	з т.ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	566542			
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	395795			

Складено у звітному році безнадійної дебіторської заборгованості

(951)

Із рядків 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(952)

X. Нестачі і втрати від існування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Виявлено (списано) за рік нестачі і втрати	960	-
Вичислено заборгованість винних осіб у звітному році	970	-
Сума нестачі і втрат, остаточне рішення щодо винуватців, за якими на кінець року не прийнято (позачасовий рахунок 072)	980	-

XI. Будівельні контракти

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Дохід за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року:		
валова замовників	1120	-
валова замовникам	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума згріганих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних субпідрядниками робіт за незавершеними будівельними контрактами	1160	-

XII. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Цільовий податок на прибуток	1210	-
Відстрочені податкові активи на початок звітного року	1220	-
на кінець звітного року	1225	-
Відстрочені податкові зобов'язання на початок звітного року	1230	-
на кінець звітного року	1235	-
Виділено до Звіту про фінансові результати - усього	1240	-
в тому числі:		
ціновий податок на прибуток	1241	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1242	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1243	-
Виділено у складі власного капіталу - усього	1250	-
в тому числі:		
ціновий податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) відстрочених податкових активів	1252	-
збільшення (зменшення) відстрочених податкових зобов'язань	1253	-

XIII. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Нараховано за звітний рік	1300	77207
Використано за рік - усього	1310	-
в тому числі на:		
будівництво об'єктів	1311	-
придбання (виготовлення) та поліпшення основних засобів	1312	-
з них машини та обладнання	1313	-
придбання (створення) нематеріальних активів	1314	-
поліпшення отриманих на капітальні інвестиції позик	1315	-
	1316	-
	1317	-

Додаток Д

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю "Наташа-Агро" за ЄДРПОУ _____
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

2023	01	01
------	----	----

Звіт про власний капітал
за Рік 2022 р.

Форма №4

Код за ДКУД

1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	50 324	38 792	351	-	2 448 244	-	-	2 537 711
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	-	-	-	-	4	-	-	4
Скоригований залишок на початок року	4095	50 324	38 792	351	-	2 448 248	-	-	2 537 715
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	-	-	-	-	849 302	-	-	849 302
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	-	-	-	-	-	-	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	-	-	-	-	-	-	-	-
Накопичені курсові різниці	4113	-	-	-	-	-	-	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	-	-	-	-	-	-	-	-
Інший сукупний дохід	4116	-	-	-	-	-	-	-	-
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	-	-	-	-	-	-	-	-
Сума збитку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4220	-	-	-	-	-	-	-	-

Продовження додатку Д

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(3)	(135)	-	-	-	-	(138)
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295	-	(3)	(135)	-	849 302	-	-	849 164
Залишок на кінець року	4300	50 324	3к 789	216	-	3 297 550	-	-	3 386 879

Керівник

Головний бухгалтер

Олександр
Петрович
ЕП Павлиця
Інна Миколаївна

Мороз Олександр Петрович

Павлиця Інна Миколаївна

НУБІП України

НУБІП України